

ქ. 2. 1852 წელი 2966

ც ი ს კ ა ნ ი .

ქართული

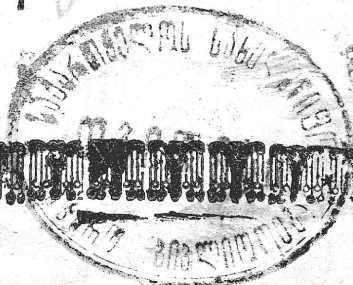
სიტყვაგუბი

ჟურნალი

1852 წელს

იკლისი.

ნ. 7

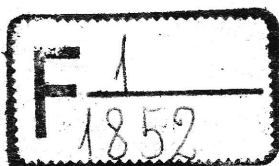

~~დაბეჭდვის ნება აქვს.~~

ამსახით, რომელ შემდეგ დაბეჭდვის წარმოდგენილ აუოს ცენსურის კომიტეტში დაწესებული რიცხვი ეკუთვნის.

ტფილისს. დეკემბრის 1 სს. დღეს. 1852 წელს.
ქართულის ცენსურის თანამდებობის აღმასრულებელი მდ.
ალექსევი.

დაბეჭდვის ნება თ. გ. ენისთავისა.

ბ. 5 5466

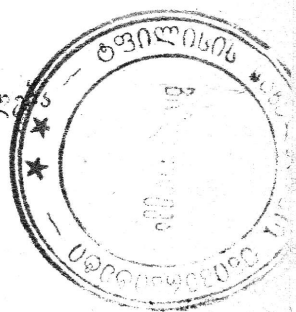
5466

~~429~~
~~1852~~ ~~13~~

ქართული სიტყვაელებითა
მუშენ აღი.

ქართული ლექსთ-თხზულებათა
დაწიგებას
ს-ე-ს-ს-დ-ს.

F1
3332

ერთხელ ველტოღი მ ვეტოღი აწშიეს ქალსა:
ტანად საწოლსა, კვიზაწოლსა, უელ-ბოლოუქალსა,
მის ტუჩთა ღაღებს, შავსა თვალებს, მათ ცუცხლას აღსა.
ჯგუწ მიმითვისა, შემდეგ სხვისას შეუდგა გხასა.
— გვიჯობს მოყვასნო მოკვირდნეთ აწშიეს ქალსა.

მისი მონება, დამონება — სანატრელია,
ტუჩოთ მიკაწება — ნეცაწება, ღიას მწველია;
მაცამ მუხთლობა, ეს უღმერთობა, უფრო ძნელია!
ასე იცოდე, დაიცოდე თავსა სანჯალსა.
— გვაჯობს მოყვასნო მოგვეჩინეთ აწმეისა ქალსა

ოდეს იმედდეს ზე გომეზდეს, თავი აჩიდე,
მისნი ძნობანი ზე ტრფობანი, გულის მოაჩიდე,
თორემ ინანებ, ღანანებ, მწანეთა სტიდდე. . . .
მაშინ შენს გულისა, დაღაგულისა, ვეკ სდებ წამალსა.
— გვაჯობს მოყვასნო მოგვეჩინეთ აწმეისა ქალსა!

გულის ტკევილით, განდ დიძილით, გითხრას დანდები,
ტრემლი სდიოდეს ზე ჩიოდეს — აწ შეჰყვანდები. . . .
ეკლით სავსესა, მათა შესავსი უგელა ვანდები, —
თავს ზედ წააგებ, გულის ააგებ მათსა ეკალსა.
— გვაჯობს მოყვასნო მოგვეჩინებ აწმეისა ქალსა!

ოდეს შენ ქალმა, ტრეუ — მუხთაღმა, გიკოდოს გული,
თავს ნუ იმცინებ, ნუ შესტინებ, გუელ დაღაგულა;

თუ ან იწამებ, თავს იწამებ, ვით უნჩი სული,—
ონგულობისას, მუსთლობისას, ვერ უძლებ ძალსა.
— გვიჯობს მოყვასნო მოგვიდნეთ ანშიესა ქალსა!

თ. წაფიულ ენისთოვი.

უწავილს.

გაზაფხულისა დიდებაჲ, სტუძარო მოკლესი ხნისაო,—
ტურფაო, ნაზო, სუნრელო, შეგნებაჲ მინდო, ტყისაო!
წა აჭყვავ დები, ფოთოლსა დაგიჭკნობს სხივი მზისაო:—
ღ დილას მოხვად ზ სადამოს, — მგზავნი ხარ შიარის გზა
ისაო! . . .

ჩუჭნც შენებ, მოვალთ სოფელსა, — შევსწინავთ მწაო
ვალს ქებასა;
გვიკვირს ხუნება . . . ვადიდებთ უფლისა ძლიერებასა;
ვნაკანდობთ,— სიყრმე, მინამდის, მოიწვევს მოხუცებასა,
ღ სიკვდილი გვაჭკნობს, ვით შენ მზე, ზ მიგვცემს განა
ბწინილებასა! . . .

თ. წაფიულ ენისთოვი.

ღაჯუანთა

X სახე შენი შემახება მეზადა,
 სწულ განმსაძტუა წაც რომ ცნო ა მეზადა
 შატვირობას მიმცა დაუწრულესელს,
 მიღწადა ოსტუა ღებინად გლოვა შეზადა,

მე მოგმართო შენ მეუწინადად ღანაგულს,
 შენ წამლის წილ შეის მომიბუან ღანაგულს,
 ზილფერი წხეუთ უარის თქმის მსახეულნი
 მინტყნებდენ ხადანის კანს ღანაგულს.—

გული ჩემა შეგჯამანი ახალი,
 სურგაულს აგმეკს სიუწარულის ახალი
 ან გაგვიჩუო მამა წაგყო ბედ გრულმან,
 იგი გტრეოდა შენ მახვილი ახალი.—

წა მესშია შენთა ისტებთ მალეზა,
 მეტმან ცრემლმან ღაჯუანდის ფერ მალეზა,
 გლას ზუნობილი ამას ვაგუს ჭადალეზს,
 ჰუმ განვანა ესტეო ვათატ მალეზა

გუგუდების კანი გასაფხულისა,
 დროით ცუადებით დანაგულისა,
 მოგუადესთ უამი სიხარულისა,
 თუთანა მქონე შეტება სრულისა,
 ვისაც კელთ გქონდესთ ნება გულისა,
 იგემეთ სიტკბო, სიყვარულისა. —

უჭა სუტულნო უოფას დიდებით,
 აწ დად ხანო ბუნვალ ჭმუნვას დიდებით?
 ნუტკონებთ თაცთა ბელ განკიდებით,
 ნიავან უვაგიდეთ სურთა მომიდებით
 განხარხართ მოსულა ფუნად მკულისა
 ვისაც კელთ. . . . .

თუტა სამთანი ახლახს უვაგიდთა,
 ღაბგდებს სეთა მწინეთ განმრტვიდთა
 განნა უანთ ცნობით მათგანვე ხიდთა,
 ჟვედ აწს ველთდეთ ნინველენს ტკბიდთა,
 ეს აწს სწე დროთა სიარულისა!
 ვისაც კელთ. . . . .

უწულდეთ ესე ცნობა მუხარით,
 რომ დრო მოგუადესთ კეთილ დანითა,

იხილავთ ვაწდსა სახე მტკბარითა,
თუ ან შეჰქცნით მისის ნაწითა,
სიმხრეს მოიგებთ წამლად წულულისა!
ვისაც კელთ. . . . .

ჰი ვინც აწებთ თავის უფლებით,
ნუ ეტრფით ვაწდთა ვაწ შემოვლებით,
მიიხილენით გულისა კლებით
ღ თუ ან მოკრძელო უღწოდ დღე კლებით,
იხილოთ განხსნა ბედ შეკრულისა,
ვისაც კელთ გეონდესთ ნება გულისა,
იგემეთ სიტკბო სიყვარულისა

თ. ა. ჭ.

ბანათი ალექსანდრესი.

ვიწყო წერა მაჯამით,
დაჭმურეს ჩემი მაჯა მით,
დებავ ნეკტარის ნაცრულად მასვი ვსტინი მაჯამით

მუნო ჩემ კეკმ მომართვით,
მოდით უბნის მომართვით,

გნატიის ადსამკობლად ლექსნი თხზულნი მომართეთ

მსუჩს მას ვრქქუა ბაიათი,
შეჰეული ბაიათი,
კუხიდონისა ისწებს ვინ ისგნის ბაიათი,

ბედსა ვხედავ მხანადა,
წისხუას მიწევს მხანადა,
მიკვჩს თუ კრული გული.— საკუდად აწის მხანადა

გული ეშუსედ წაწეგო,
მის ლახვანსედ წაწეგო,
სუსტ ქმნალი დანაშთომი ცრემლო შერ აწ წაწეგო
თ. ა. ჳ.

მუხმზანი.

მოგედ ამ აწედ შესამკობლად,
ნიაგო მქლოლევ კეთილ მყოფელად,
მხე მოიწვიე დამატეობლად,
თოვლთა უინულთა დასადნობლად.

ზენთა ციფთა განსამბუელად,
 მდელათა უაგულოთ მოსამბუელად;
 შიგველ იასა ვეშენას მშობელად,
 ზეჰუოს აშეგნა დხინის მეტამბუელად,
 სიუვანულისა აღმაგუნობელად. —

და აღმოსტენდეს ია წუდიანი,
 ქედ მოდრეკალი თავახიანი,
 მშობელსა თვისსა მადლი მზიანი,
 გამოუკახდეს დაუგვანანი,
 ზეჰუოს მე შენგან ვან გეთადი დღიანი. —

შენ განგუატოცხლენ მეჰუაჩნი იანი,
 მნათობანი მისტეს მათ დღე მზიანი,
 მათს სუნს ზუნასვიდეს ურმა ზე კნანა,
 დასათჰობელად განსამბუელად
 ზე ჰუოს აშეგნი. . . . .
 სიუვანულისა. . . . .

აჭა მოსტულ აჩს აწ განათუბუელი

სიამოვნითა გარე მოცული,
მათ შორის ჰგოეს მძლე სიუვარული,
სურ სურნელებით მტოლად შესვარული
მაშინ ჰსცნობს მისს ძალს ყოველი სული,
წა დაიმონოს მან მათი გული,
ზოგად მიუგოს ახალი წყლული,
ზოგს განუგონოს კუდავ ქონესული,
მქნელმან ღამაზის გულის ძეგლობელად,
ღ ჰყოს აშინი. . . . .
სიუვარულია. . . .

ჭიკჭავთ ჭიკჭიკი ბუღბუღთ გალობა,
წაყიფთ აქვსთ ჩხუბი ბასჭრა ბჭკალობა,
ერთ მანეთისა დაუხვალობა,
სატკფოთ მოტატჟა ფტენა შალობა,
გოტნა ალეწსთა ზ უთჟალობა
სინაწულისგან მოუტალობა,
ძლეულის გობა შეუბწალობა,
თქუწნტ განგოცხადდესთ დანამალობა,
კრძალგით მერგონო გულის მზობელად.—

ღ ჳყოს აშიენი. . . . .

სიეჟანულისა. . . . .

ჭახუკა ვინმე ჩადრით ბუჭვილი,
შევალს წალკოცსა ჩვენი უწვილი,
- მუნითგან მოემე გულ შემუწვილი,
მოეგებების ხილვის წყუწვილი,
განაგდებს დრუელს მზე სხივ ჳუწვილი,
მიესაღმების მოემეს გულ ღბილი,
ეტყვის წაწვიდეთ გვაწყწსვ სუწვილი,
აჭა გუნბათენ ფოთოლ სუწვილი,
ემხით დამცხანთა დასაჩდობელად,
ღ ჳყოს აშიენი ღბინის მგმნობელად,
სიეჟანულისა ადმაგზნებელად. —

* *

*

ამალათუგი.

თავი 8

ამოწერილი ზოლკოუნის ვ. . . თავის საყვარელთან მიაწერილის წიგნისგან. —

მოფინდი ჩემთან, ჩემო გულის გულო მანამ! დასტკბი ეხლანდელის მშვენიერის გაზაფხულისა დეზენდის დამითა, მუუდწად განისვენებს ქვეშე ჩემსა, შვზავსად შავისა ნაცრისა გადმოცვივნულის კაკაზით ზე გაყინულის ზღვასა შა; ნიავს მოაქუს მშვენიერი სუნელა ება ნუშის ყვავილისა, ბუღბუღნი ენთი ენთმანეთს აძლევენ ხმასა, ციხის უკან ხეობაში; ყოველი გრძნობს სიაცოცხლეს ზე სიყვარულსა, ზე მოცხვი ბუნება ადვსეუღლი ამა გრძნობითა, როგორათაც დანიშნული ქალი, იუანებს დრუბლიან ნისლსა, ზე საკუნველეთი იფინება ნისლისა ზღვა ესე, ზღვასა ზედა ჰასხისასა! მიწს იწევას როგორც ვაჭვი, ხოლო შემოთი მიწი ლაზლანებს ზე მღელვარებს შეეცტხლილი, განათლებული, გავსებული მთაკრითა, რომელიცა მისტუწავს მცაში ვითაწცა ოქროს ფაღა, ზე გარეშე მისსა ბწყინვენ ვანსკვლავნი მსგავსად გაფანტულის წინწკლებისა, ყოველი წუთი, განა

საკვებული სხივნი მთვარისანი დაშისა სიწყდია დესა
გაშოსცვლის ასწრობს თვთ გონებასაცა, ზ ხან აკვირგ-
ებს საკვავებელბითა, თდესმე თითქო წაძმოსდგებთან
საშინელნი კლდენი გიდეთა, რომელხედაცა იმუსრებთან
ზვიძთნი. დადონისცუკვინ უწთი ეკთმანეთის დასაპგეკუ-
ბლად, მოწუნნი ტრიალებენ ქაფნი აღმობცებან საფლას;
განნა უხმაოდ, წელიად განიხნევიან დღვგანებანი, ზ
გეცბლისა შტონი აღმოცურდებთან სიფძმისა გულისაგან,
ქაწი აწყევს შტოთა მათ, ეთამაშებს მოგებთა ფურცელთა
ზ აგერა განიფანტენ ხომადდის იალქნებით რომელიცა
მოცურამს ჭეროვანსა ოკიანსა, ხედავ ვითა ეწევა იგი
წვეთნი წვ მისა მგზავსად დდის მასს, დადონი, გასხლ-
ტებთან გუწდთა მისთა ზ სადაწის იგი? ან მე თათონ სადა
ვან! . . . . .

ან დაიჯერებ ძველფასო ჩემო)
და სიტკბობა, მწუხარებითი გზძრობა მოქმედობს ჩემზედ,
როდესაცა ვხედამ ზღვანსა, მაშინ ვიფიქრობ ზ მჯერა უც-
ვალელებლობა საუკუნისა ზ ჩუჭმინს სიუვარულისა. ვგზძ-
ნობ, თითქო სული ჩემი განიშლებს ზ მოფენს სიუვარუ-
ლითა სურვილითა ქუჭყანასა, ვითარცა ოკიანე ბწყუ-

ნვალის სიყვარულისა ზვიწითითა. ესწეთითა გმნობითა
ვან მუტელი შინაგან ზე განეგან ჩემსა, იგი ანს განსაკ-
უთმებითა უმაღლესი, უკვდავი გმნობა ჩემი. ნაბეწქა-
ლი მისი მინათებს ზე ათობს მწუხარებითსა სამთაწსა, ზე
ღამისა ეჭვსა მამინ შე ისრე აღუთქმელათ მიყვარს, ისრე
მხუჭვალეთ მჩამს ზე მჩამს!!!!!!! შენ ღიმილები
ჩემს ოცნებაებზედ მეგობარო ზე საყვარელო სულსა ჩე-
მსავ შენ გაკვირვებს ამღვრეული ნადისა მზგავსი ესე
ღაზაწაჰი? ნუ გატყუნებ სულსა ჩემისა, ვითაწცა მტ-
ხოვრებსა სხვსა ქუჭყუნსასა, ანა ძალ უმს წინა აღუდგ-
ეს მისსა სხივსა მთვარისასა. —

განბეჭტეს მტკუნსა სამაწისასა, ნავაწდობს, ზე
კათაწცა სხივი მთოვარისა, გამობატამს საგანთა ბინდათ
განუხარმზღვრელად, განწა, იტი წომელ მხოლოდ შენ
გწეწ მანტო სულამას, წაიტა წამ დეეტემა მინის თაწ-
ანსა მომწაწდოებელისა გულისასა, ღაწმუნებული, წომ-
მელ გულითა, ზე ანა ტავისა გონებითა, გამოიტნობ ყო-
ველსავე თქმულსა. მეკადრე წომ აგვისტოშა ბედნიერი
ღანიმწული შენი, ზაწის ზაწ აღვისხნის ყოველსა გამო-
უტნობსა ალაგსა თავის წიგნისასა, აწმალმიტ წათა აწა

წამოვიდგინო ადგატებით, წუთი იგი ჩუჭნის ერთად
შეუქნის! მეგობრივი მწუხარებით დროს ჩუჭნის განშ-
ორებისას, ერთი ვეხსთა შუა ჩვენსა დებანეთა, შენ ხომ
ნახევარს ივინსა იქნები კავკასის ჩუჭნებს? მხოლოდდა
ერთი გაყინული ჭაჭვი, კავკასის მოებისა იღება შუა-ორ-
თა მხუცვალეთა გუჯთა შორის . . .

მა ახლათ ზე განუსახდუმეზად განშორებული ვიქნებით
ერთი ერთმანეთზე? აჰ! წაერთს წლის სიტოცხლეს გავი-
დებდი დასახლოებულად ერთად შეუქნის დროისათვის! სულ
ნი ჩუჭნის აგეწ წაერთი ხანია ანაან დაწინდლური . . .
ზეწანისათვის ანაან აქამომდე განშორებულნი?

უ ჩემი ამალათი ანის დაფარული ზე მიუხდომელი მე არ
გავამტყუნებ. მე ვიცი როგორ სძინებდა ჩუჭნულების
გატება დედის მუძისთან თანაშედილისა, ზე მშობლურ-
თა ჭერთანა ბანბანო სული თვით მნებულობა სხანსუ-
ლისა, დიდხან მონებასა ქუჭმე მყოფობისა ადწიბუქან-
ისა, ადუხდა კავკასიის თათანთა შორის უკადწისი ვნ-
ებანი, მატრვით დაუდვით სძინებისა საქმენი. ან უიძის-
ათ როგორ იქნებოდა, მანთებლობა, დაფუძნებული უდ-
იდექისა თვით მნებულობასუ, რომელიც გაწდაიცემოდა

მტრედსა ზედა, სადაცა წაწვაცუბა შეადგენდა უზარა-
ტესა სამართალსა? შენ წაც გინდა მიყავ, მხოლოდ მეც
რება მომეც წაც მინდა უყო ქუჭშე ვაღობთა ჩემთა, ან
აწიუჭი მართებლობა, თავის მოყვანებლობა ზ ხასიათქვა
ევა ამის გამო, ყოველი მყოფი ორთა მტერთა შორის,
ჩვევოდა დაფანჯასა თავის აზრისასა, როგორათაც ფუ-
ლისა, ამის გამო ყოველნი ცდილობდენ უკლიეჭეს წინ,
წინქუ შობასა წათა მიედო მისგან ძალი წაიძე ზ მდ-
იდაწთ გამოეგლიჯათ ქართამი ტან ჯვითა ანუ შებესდე-
ბითა ამის გამო აქაუჭი თათაწი ან იტყვის სიტყვასა, ან
ვადანდგამს ერთსაცა ნაბიჯსა მუქათ, ან აწუქეს კიტა-
წსაცა თუ აწა აქვს იმედი წომეღ მოიდეუს წასმე სამა-
გიეროს. საშინელნი ამაყ ბრეყვნი აწიან ყოველთან, რო-
მელთაცა აწა აქვთ თანამდეობითა წაიძე ძალი, წინქვე
დამხულისა ძალია ზ გაცენილი ჯიბის წინ, მუჭით გა-
გიზნევს ქებასა, გამღევს სახლს, შვილებს სულს, მისთვის
მხოლოდ, წათა სიტყვით მოიშოროს საქმე ზ თუ სამსა-
ხუჭს წასმე გიწევს, უთუოთ ან გაწიში აქვს წაძმე, ფუ-
ლის ან გაწიშმა ესე აწის სუსტი მხაწე თათრებისა, ოქრო-
აწის საგანი მათის დაყენებისა, ძნელი წაწმოსადგენია,

წას ან იკასწებენ გამოწმენისათვის! სომხები ათასჯერ
დაბალნი არიან ხასიათით მათთან, მაგნამ ანტ ესენი აწ-
იან ნაკლებნი განმსყიდველობა ზე გერცხლ მოყვარულო-
ბაში ერთის სიტყვათ ეს არის. — წა სკეკრეულია იმავე სი-
უწმიდანვე მხედველი იმასთანა მაგალითებისა, აქმალათმა
თუქცა დაატო თვის შოწის ჩუჭულეჭივი კეთილშობილ-
ობით სიმუღვარე ყოვლისა ცუდისა, გაწნა მიიღო მიუ-
ნდობლობა, წოგოწათაც დასაცველი იაწადი წინააღ-
მდე ცხადთა ავაზაკთა თვისთა ზე დაფარულთა მტერთა?
წმინდა კავშირი ნათესაობისა თითქმის აწა აწსებობს აზ-
იელისათვის იმათში, შვალი მამის მოწაა; მმა მისა წინაა-
ღმდეგი, აწა აქუს წმუნება მახლობელთან, ამისათვის
წომ არავინ სთქუას დანდობა, ეჭვი ცოლთა ზედა, მი-
უნდობლობა აქრობს მძობასსა ზე მეგობრობასსა. უწმა აღ-
ზდელი მონათ მყოფა დედისა, აწა მცოდნე მამისა აღ-
ეწისისა, ზე შედგომ ჩაფლული არაბის წიგნების სწავ-
ლაში იმაღება თაწსა შინა თვისსა, თითქმის ამხანაბთანაც
პირველი ფრწილიდგან იღვწვის თავისთვის. წაკი გამოუ-
ცარე ბუნული დაახშვიან მისთვის ყოველნი ლაწნი ზე
კუღნი, ქწმები გვერდზედ შესტქეწიან, ქაღნი გაწბიან

F 1
1852

0.0 15466

მათგან, ვითარცა განკუთვნილი ნადირნი ზე თვით ზინჭუჭლინი
 უცოდველნი მიმოხუჭნა მათის გულისანი ზინჭუჭლი ხმა კა-
 ტობნივისა, ზინჭუჭლი ბუნებითი მიმზიდუჭლობა ანის
 უკუჭე გადდახდომილესა ჯიუტის მამკედანიობასთან, ან
 შეუძლიან თავის ნათესავს გამოუცხადოს იგი, ანწმუნოს
 მეგობრებსა თვისსა. — ასე გასინ ჯე უნდა იტყვოს საიდუმ-
 ლოდ. — მე ამას ვანბობ ჩემო სასუჭუჭლო მანიაში, გას-
 ამანთლელად ამაღათისა, წელიწად ნახევარია წატ ჩემთა
 ან ჰსცხოვრებს, ზე აქამდის ჯერ ან უთქუამს ვან უუქანს,
 თუქცა დანწმუნებულიცა ანის, რომ მე ანა ისტე ცუუილის
 სურვასთვს მინდოდა შექეცყო, ანამედ მიმედო მონაწი
 ლეობა მისას გულის საიდუმლოსი, ბოლოს მითხნა ეო
 გელიგულ აი რომ გონ მოხდა: გუშინ მეზამალათი გავედით
 ქლამს განეთ საე გონთ, შეუდეთ ხეობას, სამხრეთისა
 გენ, ჩეით ზე ჩეით ვანკეთ, უცტნათკი მივადეთ სოფეუ-
 ლს გელიკს, ზინდაზინ მისსა, ჰსჩანს უკუჭე კედელი რომ
 მელიცა ჰუანამდა სზანსეთისა დაცემისაგან მანამე სან
 ვაზიის იქით მინდოდაში მცხოვრებელნიც
 მოუხდებოდენ ამ სამხდვანსე მცხოვრებელნიც
 (დებენდ ნამე) ცუუილათ მცხოვრებელნიც

სოკრატის დროთა, ვიდრე ისტენდიალსა: აი დაწყება მო-
თხრობისა, რომელსაცა შრომისა მიუწერენ ისკანდალსა,
ესე იგი ალექსანდრე დიდსა, თავის დღეში ანა ყოფი-
ლა ამ ადგილესში, მეუფე ნუშქევან განაჩინა ესე ზღ-
უდე განაახლა ზე დაადგინა მტკველნი. ანა ემთხელ შე-
მდგომში გაახლებულა ზე ხელ ახლა სადაც ამოსუ-
ლან უკუნებისა ხეები. მოთხრობა დაშინილა, რომელ-
საც ამბობს ვითომც კედელი ესე იყო კასპიიდან წასუ-
ლი ვიდრე შავ ზღვამდე; რომელიცა სჭრიდა მთელ
კავკასს ზე აქვდა ნაზიჩის წვიჩის ბჭედ დემბერა, ხო-
ლო საშუალ დაწალი; ეს უფრო დასაჯგენი ან ანის,
თუმიცა მნავალთა ჰსკეოთ; კვალი ჰსჩანს შოტს შთესში,
მხოლოთ ხეები ზე სამხედლო გზა ჰქეწუტტს მათ, იქიდან
გი შავი ზღვისაკენ, მგონი მენგრელიში სწულეებით ანა
ეტყობანა იყო გასული ნაშენობა? — სურვილ-გმაყოფილე-
ბით ვინ ჯამდი ამა უდიდესსა ზღუდესა, გამაგრებულს
ხშიჩის კოშკებით, ვკვირობდა დიდებსა ძველთა, თუ-
მცა სულელურს მათს თვით მნებობლობითს სურვილსა
სიდიდესა, რომელსაცა ფაქტათაც ვინ გაჭებდვენ, წა-
წმინდვინონ ანამცთუ საქმით, ახლანდელნი მდედრო-

ბითნი ზელობედნი ადმოსაგლეეთისანი ბაბილონის საკგო
ნიჯელესანი, მეწიდეოვის ტბა, შინამიდეები ჭანოთა, და
უსწულეული ზღუდე კიტაისა, ზე ეს გედელი, ადშენუ-
ბული მიუხდომთა ალაგთა, უკაცურთა, წვეწთა საშინუ-
ლთა მთეზისასა, თვალ უწდომთა ხევეთა შინა, ამოწმებს
მეაწსა გმიწულსა ნებსა ზე განუსამდგწეულს ძალსა
უწინდელთა მეფეთა. აწცა დროთა, აწცა მიწათ შექყე-
ვათა ვეწ გაუოხწებოთ შწომა მამაკწედავთა კაცთა, ხუ-
თი ათასთა წელთა სწულეებით ვეწ ჩაუჭყლეტია, ვეწ
გაუსწოწებოა მიწასთან, ნაშთნი უხსოვანთა დროდსა
ნი. ალაგნი ესე განადვიდებდენ ჩემში უმეტეს ფიქტთა,
ვეთილ გონიეწებით დაგიდოდი ზეტწე დიდისა ევალზე
წაწმოვიდგინე იგი, დამაფუძნებული, განმანათლებელი
აღისა სამეფოდსა, ამა ნაშთთა შინა, დანდგეულთა სამე-
ფოთა აზიისათა, წომეღთაგანცა გამოგლიჯა მან წყუ-
სეთი ზე ძლიეწისა ხელითა შეავოწა ევწოწაში, წა ცუ-
ცხლი გამოხდებოდა მის შავანდნის თვალეზიდგან, მას
შინ წოდესაც იმზიწებოდა უმადლესის კავკასიიდგან? წა
გენიანნი ფიქნი ვაწსკწეღავდებოდენ ნებსა მისსა, წა
წმინდა გწმნობა უმგეწდა გმიწსა გუღსა! უდიდესისგე

მამულისა გარდაეშალა მას თვალწინ, ერთადრე გონი-
ზონტითა ჰხედამდა კასხისა საწყეში მომაგალსა კეთილ-
დღეობასა წესეთისასა, მისგან დათესილსა, ზე მოწიუ-
შულსა მისისა სისხლის ოფლითა. ანა ამო დაწყობა იყო
საგნად მისთა, ანამედ, ძლევა ბაბაბაშთა სასაწყელ-
ოდ კაცობრიობისა: დებენდი, ბაქო, ასტრახათი, ესენი
იუვენ კავშინი, რომლითაცა უნდა მოეცვა კავკასია
შეერთებინა ვაჭრობითა ინდოეთა წესეთისა თანა. — ნა-
ხევან დმეჭოთა წესეთისავ! შენ, რომელიცა შეგქმნა ბუ-
ნებათა სათნო უყოს ზატოვ მოუვარებასა კაცისა ზე
შეამწიუნო მიუწითლებლითა სიდიდითა შენითა? ჩილი
შენი წაწმოსდგა წინაშე ჩემსა, უდიდესი ზე სხივ უცო-
ეკლოვანესი, ზე წულის საქანელი საუკუნეთა განჰქცა ფე-
რითა ქრისტე შენთა * დაფიქრებული ზე ჩუმათ მყოფი მია-
ვდიოდო შოწს.

კავკასიის ზღუდე ანს ჩიდილოეთით, თლილის ქვთ, წმ-
ინდათ ზე მუაწათ კიწით ნაკები. კიდევ ბევრი ბურჯები
ანის მთელი, გაწნა გამსკდაწთა კეთილთა შინა ჩატვი-
ნულან თესლნი, რომელთა ამოსული ფესვები აწდგვევენ

თათრები ზატოვის ცეშით იგონებენ ზეტრვს!

ქუათა, ჭეწთაღწე წვიმისა თანა ჩამოყდინს საშინელთა
 ნანგრევთა. აქტევს ძიწსა ზღუდისსა; ჭეწაქტევთა ზედა
 ასულან, თითქო ასადებად ცანისა, მუხები, ბოწუღლ-
 ნი, შავაღდენი დაუფთხოზდად აკეთებენ ბუდეს, კოშკე-
 ბში, ოდესმე სავსენი მხედრობით მსდომნი; საშუალ
 ბუბნისა აწ უაჭეჭ გამქედის წანთენისამე საუკუნისა,
 აწუგია ასადი ძველები. კუთხიანნი ოთახი, რომელშიაც მდ-
 ფაჩა ხანის სახლში დებენდის ცახეში, დაჩენილა რომ-
 გოწათაც იყო მის დროს. წუქებს გადაუშენებიათ; აწ
 შეუწყალებიათ ასე გაშინჯე ფანჯარაცა, რომლიდაც
 მას უფულებია სურვილით ზღვისთჳნ, ზეტრესაქ დაუტე-
 ვებია მაიონი ტუტეკულა, ვერგენი, რომელსაც დაუსწუ-
 ლების დვანის კეთება; ესლა დებენდში კანგი ძმანც
 ადამ აწის, სწულებით კვალი ნაშთი კედლისა, ჭეწეღებ
 ნაწილი ზღუდისა აღმოჩნდიან საშუალ ბელახთა ჭეწუ-
 თა. ასწეგავაწეთ სამი ვერსი, მიგაწიეთ კანებთან ჭე
 გაუხვიეთ დასავლეთის მხარისაკენ ბუტჯებთა შოღის შე-
 ხავსულსა ჭე ბუჩქნაწიანსა. აწ გაგკეკლო ოცი ნაბიჯი,
 რომ უეცრათ, დიდის ჭე მადადის კოშკს უგან შვეფუ-
 თერით ექვს იანაღიან მთიულთ, ეტყობოდათ რომ იგინი

იუვენ თავისუფალი თაბასაწენელის ავაზაკთა ამხანაგნი, იგინი იხვენენ ჩნდილს ქვეშ ასდოს თვსა ცხენებისა, მე გავშნი, მე მასინ მხოლოდ ვიფიქრე რომ გავწიყუდი ასე შორს წამოგელ დებენ დიდან ზე კანკოი ან წამო ვიყვანე. უკან დაბნუნეს გაცტევი ან შეიძლება, ქუჭ ბის ზე ბუჩქნაწების გამოისობით; ექვსი თავგამოდებლის ავაზაკის შუბმატ ძნელი იყო, მაინც მე მივწვდი უნაგო ჩის ტახტასუ დაკიდებულს დამბახებს; მაგრამ ამალათ-ბე გმა, წა ნახა ესე, გამასწრო წინ, ზე წამამინუწრულა ჩუ მათ; ,, იაწადს ნუ იხმაწებთ, თორემ დაგიღუბებით“

წა დაგვინტეს ავაზაკთა, წამოცვიანდენ ზე გამაწთეს თოფები: მხოლოდ ერთი ბეჭეტი განიწი, შესახედავს ნადი ჩის მეზავსის სახით ლეკი, ან ადგა: ძალიან დაუდევრელათ წუნაწა აიღო თავი შემოგვხედა ჩუჭრ ზე გაუქნია კელი ამხანაგებს ერთს თვალის მოხედვაში უკუჭ იმათში შეგედით, წინ ძალიან ვიწრო გზა იყო, რომელზედაც იწვა ბელადი მათი. ,, ქთხოვთ ცხენებიდან გადმობტეთ, სასუდგელნო, სტუმბებო გაცინებით გვითხნა; ეტყო ბოდა განშორება დახატეებისა იქნებოდა ტყვია. მე ვუთყო მოხბე მაგრამ ამალათი საჩქაროთ გადახტა ცხენიდან

ღ ზიკდანიჩი მივიდა ბელადთან., გამანჯგუა., უთხრა მან: გამანჯგუა თაგუის მჭკელი! იმედი ანა მქონდა შენის ნახვისა, მე მეგონა, რომ შენის ტყაფადან დიდხანა ეშმაკმა ქალმანი ამოასხა .“

—, ძალიან ჩქარა დასდინა, ამალათ'ეგ!,, მიუგო მან —, მე კიდევ იმედი მაქვს დავაძლო აქაუნი ბორები რუსების ღ შენი მოძიე თათრებისა შიგნით, რომელთაც ქისა უფრო დიდაქვო, მინამ გუული? . . .

„კანგათ ნადარობ, შემანჯგონ? . . . დაუდევრელად ჰქითხა ამალათ ბეკმა.—

—, ცოტა ვერ მოდის კანგა, რუსის ყანაულებისაგან ხმალდახმალ ძლივს ვტაცებთ ზოლკს ნახინსა, ან ენოს ონს სალდათს გავყადით მთაში. ენდროს ღ აბანაშუმს რას ვაქნევთ ღ ყაზილხაშის საქონელი უნძით იმდენი ადამ დააქვთ. დღესაც მგელივით ვატანტალვდით ღ ტყუილათაც შეგვრჩებოდა შრომა თუ დიქეთს ან მოეცა, მდინარე ბეგი ღ რუსის ზოლკოვნაი?,,

მე სასხლი გამიშკა რა ეს სატყუები გავაგონე.

„მცაში შავანდენს ნუ ჰყადი მინამ ხელსეფ ან დაიასო,, მიუგო ამალათმა.

ავაზაკი წამოჯდა, ჩახმას ხელი მოჭვიდა და
გაგაწყო ცქეწა.,, გამოიგონე, ამაღათ!,,

იმან უთხრა:—,, იქნება ჩემგანწასვლას გაქცევას
ფიქრობდეთ?

იქნება გაბედოთ ხელის გამოღება?„

“ ფიქრი ნუ გაქმს,“ მიუგო ამაღათმა.

„ გიყვები ხომ არა ვანთ ოცნი ექვს შეგვენათ? ფული სა
უკარელია ჩუჭნთვს, მაგრამ სული გვაჩნევნან. რაკი
შენ ხელში ჩაეკვავდით რაღა გაგქმსწყოვს; ეს კი, ძალი-
ან ნუ შეუყიდებ თავის დასახსნელს, შენ თათონ იცო,
მე ანც მამა მყავს, ანც დედა, ზოლკოვნიკს ხომ უფრო,
დადი ხანია ანც კანი აქმს ანც სახლი.“

—,, მამა რომ არა გყავს, მამის დანაწიენი სამკვიდრო
ხომ გაქმს. მედა შენ ახლა ნათესავების თვს ხომ არ მო
გყვებით. ხომ იცო, მე სვინიდიანი კაცია ვან: ოქრო თუ
რა მქმს, ცხვრებსაც ავაყვან; ზოლკოვნიკს ნუ ამბ-
ობ; მე ვაცო, რომ მაგაში სალდათები უკანასკნელ მუ-
ნდრის დილეს გაიღებენ თუკი შ- ში. (*) გაიღეს ათასი

ზოლკოვნიკი შნ. დანსხეს კავკასიის კოლხუზის აფილტვებსა

თუმანი, ამასი უფრო ბევრს ან მომცემუნ. მაგწამ ვნახ-
ლთ, ვნახოთ! თუ ჭკვიანათ იქნებით . . . მე ხომ ვი
უტი (ურია) კაცის შუამდელი ანაგან, დმენთმა დამიოვან
ლს.,,

„ ეგა თქვი ზ მეგობარო: კანგა გვასვი, გვაჭამე, შემ-
ოგვიტამ ზ ზატოლსანი სიტყვით დაცაწმუნებ, რომ ანც
მოგკლათ ზ ანც გაგიქცეთ. „

„ მჯერან, მჯერან! მიუვანს რომ უნსუბათ გავრიგ-
დით. წა უოლიდათ შექრილხარ, ამძალათ; ცხენი წა ცხე-
ნი, თოფი წა თოფი, ენთი სიტყვით შესაშუტეუელია! აბა
ენთი შენი ხანჯალი მარგენე, მეგობარო? თუთ უუბ
ანნის სევადა ექნება, ქაქქაშს. „

„ ანა ყიზლანისა, „ მიუგოთ ამძალათმა; ზ მშვიდათ
დაიწყო ხსნა ხანჯლას ქამჩისა. „ ზირი ნახე ზ საკვარ-
გელია, ლუწხმანს ისე გასწევეტს, თითქო სამთელი იყოს,
ამ მხარეს ოსტატის სახელია: აბა თურდა შენ თითონ
წაიკითხე: ალი უსტა უაზანიშჩენკისა! „ — ამასთან ამო-
დესულს ხანჯალს უტრიალებდა ან გააწევის მოუვანდულს
ლევის თვალწინ, რომელსაც უნდოდა ჩუჭნთჯს ერგენე-
ბინა, რომ წიგნი იტოდა, გორეს განთული ჩათული

კითხულა: ნაწილს . . ვნახოთ უეჭვანო ელვანაკით
გათ გაიელვა, ხან ჭვალმა! ამძალათმა დადრო შეაწინა კაც
ძალი ზე დონე ქქონდა დაჭკნა თავში შემადანს, ასეთი
ძლიერი სასტიკი იყო მოქრევა, რომ ძინის უბეში ჩეჩხ-
ინა ხან ჭვალი, გვი მი დაეცა ბალახზე. მე თვალთ ან
მომიშორებია ამძალათისათვის იმის მაგალითზე წავაქციე
ახლოს ჩემსა მდგომარე ავასაკი, დაძახათ, რომელსაც
ჩემი ცხენის სადავე ეჭიან. ეს იყო ნიშანი გაქაუვისა
დანაშთენის ავი გატოვისა: თათქო წაკი ბელადი მათი
მოკრედა გადაბმული მათი საყულოც განუდა წახედაც
ისინი ებნენ. მანამ ამძალათ, აზიურის ჩუჭულეებოც ცრ-
ცვადა მკრედეებს ზე იმათგან დანებებულს ცხენების სა-
დავეს ეტათ ახანდა, მე უსაყუჭდურედი მას ცუუი-
ლთ დაფიცებაზე., გაგონეჭ წთ შემოხედა., საკვ-
იწველი გატა ხანთ, ზოლკოვნიკო! მომიგო მე., ამ
წახმოწიკმა ჩუმათ ბეჭნი ზიანი მისცა წუიებს, ხან თი-
ვასა ჭსწომდა, ხან ცუკო იტაცებდა მანტო შემას მჭ-
წლ სალდათებს! ან იცით ჩუჭნ დაგვტანჯამდა და-
გაჭლეებდა, იმისათვის რომ უფრო საბნალო წიგნი
მიგუჭწეკა ჩუჭნებისთვის, მოქევეული ფასა მიეკათ

ჩუჭნუი.

—, ეგ სულ მართალია, ამჟამათ,, უთხარ მე; მაგნამ სიტყუე, ტყუილათ ფიცი არ უნდა იუოს არც ხუმრობასში, არც გაჭინებაში. განა ჩუჭნ არ შეგვეძლო ნიჭდა-ნიჭ მივცვირაყუაფით, რ ასე მოგვედინა ლოგორც ეხლა?

,, არა მოლოკონაო, არ შეძლებოდა. თუ მე ლაზარა ვით არ გამეძთო ბელადი, ნიჭუჭლსაჭუჭ ჩუჭნის ხელის გაქრვაზე ტყუათ აგვასხაძენ, ამასთან მაგ მუწა ლს ხალხს ვაცნობ კარგა! ეგენი მანამ ბელადია კარგნი არიან, რ ბელადადგან უნდა დაწყობილიყო საქმე,,, მე თავს ვიქნევი, თუბცა აზიუდმა გუელ მსჭვალობამ გადამაჩინა მაგნამ არ მომწონდა. რა წამუნება უნდა მქონდეს იმისთანა ხალხთან ლომელოც ანა აქვთ არც ფიცი არც მატვი! ის იყო ცხენებსე ვსხდებოდათ, ლომ გავიგონეთ კვრესა, ჩემგან დაჭკილი მთა ულისა. მოსურნიელებულიყო წამამჯდარი გვემუჭდარე-ბოდა არ დაგუჭგლო იგი შესაჭმელად ნადინთა, ოწნივ მივცვივდით შექწეობისათვს უბედურებისა, რ იფიქრე გაკვირება ამჟამათისა, ლოდესაც იცნა! ლომის

დაჭრილი იყო მოსამსახურე აჯარის ხანის სულთან ახ-
 მეთისა. როდესაც ჰკითხა, რომ ამ აჯარაკებში როგორ
 ბეჭდა, მასუხათ ესე ჰსთქუა: „ემთაკმა მაცდინა. ხა-
 ნმა გამგზავნა კემეკის სოფელში წიგნიც გამატანა ნა-
 ქებ იბჩაიმ ექიმთან, წაღაც ბალახისათვის, რომელსაც
 ამბობენ ასეთი თუქმე წამალია, რომ წაც უნდა სწ-
 ეულაზ იყოს ანგებს. წაღაც უბედურობა იყო ჩემი,
 გზაზე შევხვდი შემადანს! აჯარ მომეშო, ამიტუდა-
 წავიდეთ ვაფაქატოთო. უბიღ გან ფუულიანი სომეხი მო-
 დისო: ვაფაქატობის გულმა აჯარ მამისკენა... — ოხ, ალლა,
 ილა ალლა! სული ამამხდა.“

— „შენ ამბობ წამლისათვის იყავ გამგზავნილი!“, ჰკითხა
 ამალათმა. „კინ ზრის თქუჭნი ავით?“

— „ჩუჭნი ხანუმი სულთანეთა სიკუდილზეა მიწუჭვილი
 აი წიგნი ექიმთან, რომელშიც ჰსწეწია იმის აჯარ ტყუობა-
 ის ნიშნე... ამ სიტყუასუდ მისცა ამალათს გუქცხლის
 მასწა, რომელშიც დახვეული ბაჩათი იყო. ამალათი გაუ-
 ვითლდა მკვდაწინსავით ხელი აუკანკალდა თვალეზი
 ჩაუცვავდა წა დაუწყო იმას კითხუა...“

ხმა უწუდებოდა ზ მლივ გამოსთქვამდა ამ სიტყუჭებს: „

ანც სჯამს, სამი ღამე ანც სძინებია. . . . ბოღამს! უკანასკნელ განწიწულებაშია უშველეთ!, „ჭეშმარიტო ღმერთო? მე აქ შექმნილ ვიქცევი, ვდღესასწაულობ, მაშინ როდესაც, სული ჩემის სულისა ემზადება ქრისტეზიდან გასვლას დაუტყვევებს ჩემს უსულო სხეულს! ო, დეე მე გაგხედე იმის ჭირის სანაცვლო, მე ჩამოვლან სამარეში, თუკი იმას ეშველება წამე! სასურველო, მშვენიერო ქალო! სჭანები, ავადრის ვაწლო, ბუდი შენი გეწკვა თავის წკინის ბჭყვალებით! ბოლოგონიო!“ დაიყვინა ბოლოს ზხელი მტაცა., „აღმისრულეთ განსაკუთრებითი, წმინდა თხოვნა: ნება მომეცეთ ეწთა ვიდევ ვნახო ისი. . . .“ —, „გინა, მეგობარო ჩეო?“ „ჩემი ძვირფასი სულთანეტა, ავადრის ხანის ქალი, რომელიც ჩემ სულზე უშველესათ მიუგანს. . . . ავათ ანას, გქედება, ვინ იცის იქნება, ვიდევ მოკვდა, მე აქ ცუყოლათ სიტყვებს ვკარგამ! ჩემა გუულმა ან მიიღო მისი უკანასკნელი შემოხედვა, უკანასკნელი ამოსუნთქვა, მე ან შევამჩე უკანასკნელი ყინულის მგზავნი ცრევილი! ო, წატო ჩამავალი მზე ან დამეტემა თავზე, წატო მიწა ანა სქედება, რომ ჩამიტანოს თანა!,,

მწუხარებისაგან მკვდაწი, მომყვრ დრო გულისე, ქვითქვითე და უცრ კბლოთ, სიტყვა გამოუთქმელი.

დრო აწიკო მიუნდობლობაზე შესაყუს დურებისა გუტადრე მეთქვა მიხეზი, რომელ რიგა ან იყო ქასუდიყო იგი რუსების სუხანათან, აწის მისთანა მდგომიეობა წოდლისა ხინ ყოჭჭლი ე. დნიერება, შვიბუსვინს, ვითარცა მტკვერი, შე ვგრძნობდი, რომ ამალათი ამისთანა მდგომარეობაში იყო. თავს ვადე ყოჯელთვე ზ მიჯეც რება წასვლისა, რომელიც ვალს დებს ხმინდის გულისთ ზ მსაწკაფულათ, იგი ოწ რიგათ ავალებს: ჩემი საყვარელი ანდახაა ზ მკვდაწი კანონი. მოჯეხვიე შეწუხებული თათანს ზ ცრეული ჩჭჭნნი შეერთდენ.

„ მეგობარო ამალათ? „ მე უთხარ; „

გასწი ჩქარა, საითაც გულის მიჭევეზარ, დმეტმა ჭქმნას, რომ მშვიდობა მიიტანო, ზ იქიდან წამოიფო დამშვიდეუბული სული. . . . გზა მშვიდობისა! „

— „ მშვიდობით, ჩემო კეთილის მყოფო! „ გწმნობით მითხარა — იქნება სამუდამოთ, მე თავს ან ვიცოცხლებ, თუ აღლა წამარტმევს ჩემ სულთანეგას დმეტმა დანიფაროს. „

დაჭრილი აგარეული მავიყვანეთ აქიმ იწეოიონ, ხანის წყევტით გამოკატოვით უკვდაეის წამადი, ერთი საათის შემდეგ, ამაღათ-სეგი ონხას ბიჭით უ.უჭ გაა ვიდა დეწბქ დიდგან.

ეს გამოკანაც გამოკხ. დდა. ამას უკვანს, ეს იყუდა, ზე უქეტი, რომ ექვ ზეუკანეულაა. მე ვხედავ, საყუბა წელი, მექმის შენი გ-ვვიჩვეს ,, სხვისთვს განა უბუ- დუწესა იქეს, რომლის განაც შენი ტული ელის თაგო- სთვს რეგონც ბედნიეებსა? ,, მკითხამ. . . . ერთი მა- წევრალი მოთმანეს, ჩემო სულის ან გელოზო?, სულთა- ნეკას შამა, შეუწიგებელი მკეროა რესეონისა, მე ვადრე წყალოზ ნაქნანი ხეწიფონისგან ზე გამუხანათებული მამა სადამე მამან შეიწთამს ამაღათი, რომდესაც უღ ლატე- ბს წესებს, ან ხანა დამშვადდესა შერიგდესა ზე ამატი- უჭის: ეს ორიგ საქმე ძეელი ასახდენია. მეც გამოკვან- დე უამედლოგნესა სიუკანულისა; ბერია ცრემლი დავდვან- რე, ბევრჯელ ვინატრე სიკვადლი, რომ აგესა იმასაც ანის გაეკეინა მხურვალე გული ჩემი? ან ან უნდა შე- ვინალო ჭანუკი, რომელიც უნგანოთ მუყანს, რომე- ლაქ უიედოთ არის შეუკანეული! მაგნამ ეს ვერ გაა

სდებს იმედის ხაღსა ბედნიერებისას, ამისათვის რომ, თუ
შუადურობა ათ იუოს ზე გბრეც ან უხვაწდეთ მაშინ შეი-
ძლებოდა როგორმე დევიწებინა.

„ შესაძლო ანის, “ მე მგონია ამბობ შენ შენის წმი-
ნდა ვერცხლის მგზავრის ხით, რომელიც მექმის, ზე ვსტ-
ბები შენს ანგელთსუქს დამილზე, შესაძლო ანის,
რომ მდგომარეობა შეიკვალოს, როგორათაც შეკვალა
ჩუჭნთჯი. განაშუადურობას ყოჭუჭლთჯს უნიწაცესობა
ექნესა ქუჭუნანაყე? “ ანას გეჭევი, საყვარელო, განა
შენუბებით ვფიქრობ, რომ საეჭვია . . . ასე გაშინჯე,
იჭუთჯსაც ზე მისთჯსაც ვწიშობ. ბედი გვიღამდება;
იმედი ცეპილის ხმით გვაგალობებს: გაწნა სჭუჭ—ანის
ზღვა, იმედი—ზღვის სიწინოზი: საშიშია მუდრეჯის ბი-
წუჭლისა, შუადურობა აღთქმანი მეოწნასა, მგონი ჩუჭ-
ნის უწითათ შეუწის მიხეჩი ადაწა იუოსწა: აქი უწითათ
ვანთ! ვეწ გამიგია, საყვარელო მანამ, მისათჯს იწაწ-
ეა ჩემს მხურვალე გულში სიტაჯე, როდესაც, ვფიქრობ
მამაგალს ჩუჭის ნეკარეჯას, ზე ფიქრმა დაკარგა ნახვია
სა თაჯისი ანგანში, ესე ყოჭუჭლივე გაივლის, სულ ნე-
ცარეჯაში ვადაჯა, როდესაც შენს ხელს მივიწინდნობ

საკოცნელათ ჩემს ტუჩებზე, შენს გულს ჩემს გულთან!
ელკარეს მცისა შავ ღრუბელში უმეტეს ნათლად სჩანს,
ღ უოკელი უქედნიერესი უამი ცხოვრებისა ანს მღუმაწვე
მწუხანებისა შოწის,

თავი 8.

ამაღათს ორი ცხენი დაუარდა, ბიჭებიც გზაზე
დაუარდა ამის გამო მეორეს დღეს უკუშტ იყო ახლოს ხუ-
ნახანისა უოკელ ნაბიჯზე იხდებოდა მისი მოუთმენლო-
ბა, უოკელ ნაბიჯზე ემატებოდა შაშისა მისსა რომ გედან
მიუსწრებდა ცოცხალს თავის საუვარელს შეძენსუნდა,
როდესაც მთადან დაინახა ციხე ხანისა. . . . . თვალთ
დაუხრებდა.,, საცოცხლე ანუ სიკუდილი დამხვდება
შენ?“ თავისთვის ჰსთქუა, ღ გამაგრებულის გულით, მო-
უმატა ცხენის წებვას.

ერით, თავით ფეხამდე იარაღში ჩამჯდაწს, კაცს
მოეწია; მეორე იმის ზიდა-ზიდა მოდი ოდა ხუნ-
ახიდან, წა ერთმანეთი დაინახეს მათ გაშინჯეს, და-
აუარეს მაშინვე ცხენებს სადავე, მასცვირდნენ ერთი ერ

თქანის, ჩემსგან და შენთან დასუფლებს ხელის ხელი, გატოფებული შეუცდის უნთმა შენთვის ხმა გაუაქლათ, თითქო ხელის ტემა იყო მგზავნი მთავრება. ამდღათ-ბეჭს, რომელსაც გაუდოებს ვაწრო გზა ბილაკი კვდესთა შინას მდებარე, განკარგულ ითუაქვდა მათ წმინდასა: დადხან ან გაგვედდა თმი ძამავალი ცხენოსანი წაიქვან ქუჭრე, და გახეთქლან თავად სისხლი გდმო-ნადერი დეხმდა ქუჭრის მათ; დაშმატცხუელმა ცივან სისხლით გა მინდა ხელის შირი, მოურნუნდა და უთხრა ამა-ალათს: კარგს დროს მოხუჭდა! მხარული ვან, რომ ბედმა მოგიყვანა მოწმად ჩუჭრის ომისა, დიერთმა და ანა შე მოკვალ ჩემი შეუკაცხუოთა, და ესლა მაგისი ნათესავენი ვენ ცხუვან რომ ჩემი მტერი ჩუმათ ჩასაფრეს-ულა მოკვალ, სისხლს ადამ დამიჩუენ დაგას.

—, რა გქონდათ მაგისთან სამსუბანი საქმე?

ჭკითხა ამდღათსა. — აგრეთა რა იყო, რომ თუ ან სისხლით ან გადაწყუტვილიყო?,,

.. ეს ანაშხადა, ან მოძინიგდა, მოტატუელ ცხვრების გაყოფაში. ,, მიუგო ცხენოსანმა, . . . გაჭკვრულესმა სულ უნთთან ელესი დაჭკვრით: მაშ ნურც შენ გეგე-

ბა ზ ნუჭი რეო. . . . ზ ამასთან ცოლი გაბილანძღა
მამისკმის სიფლავა შეაჩუვავა; დედის ხაჩუშენდა ან
მეჩვიონა, მინამ ხეი ცოლას ნამუსის წახდენა! მე მაშა-
ნუჭ მინ დოდა მაგისი დხან ჯუელა, მაგწამ ან შიმაშუჭს;
ზინოზა დ. კდეკით, რომ ზინუჭელს შეოსხუჭვაში ერთ-
მანუი ან დავაეზოგა ზ აი ალლახსა გასუო. უთოთ
ხუნზახში მიდინან ზეგო, უთუთ ხანის სტუმრათ მის-
ვალ? „ჭოტქუა ცხენოსანმა

ამაღათმა გადაახტუნა ცხენი მეჭუდაწვე, რომე-
ლიც ვაწრო გზაზე გაწდა გაწდმო იდო ზ მიუგო რომ
იქ მიდინ!

„ ცუდ დროს მისვალ ზეგო, ძალიან ცუდ დროსა! „
წაც სისხლი ჭქანდა სულ თავში აუაწდა ამაღათს. — „
ხანის სხელში განა მოხდა წამე უხედუწოზა „ — ჭკითხა
მან ზ ცხენი შეაუენა, რომელიც ერთ წუთ წინ გამათწა
ხა, რომ უფრო ძალე მისუდიუო ხუნზახში.

„ უხედუწება ვი აწა: იმის ქაღო სულთანეგა ძალიან აუ-
ათ აწის, ზ ეხლა. . . .“

— „ მოკუდა! — დაიუვიწა ამაღათმა, რომელიც უფრო
ღ უფრო ყვითლდუწოდა.

„იქნება კიდევ მოეშდეს; ეს კი რომ სიკეთედალზე, მიწურვალა, მე რომ ხანის კაცებსე გამოვარე, ასეთი სიწმალა ცირილი ზე წივილი იდეა დედაკაცებისა, რომ თითქო წყისე სუნსახის ციხეს შტურწით იდედენ რუ. . . მიბძანდი თქუშნი ნებაა.“

ამაღათს ადაწა ესმოდანა გამოშტურებული მიაჭენებდა, რომელსედაცა ჰკვირებდა უხდენი, კომლივით ადიოდა გზიდან მტკენი იმის ცხენის ფეხისა. მსწრაფლათ გააწბენა მიგწეილი ქუჩეი, ავიდა გონაზე, ჩაამოხტა ცხენიდან ხანის ეზოს წინ, შეუსჯერებლივ მიწმოდასულთანეთას ოთახში? წაატყუვდა, ხელსა ჰკანამდა ბიჭებს ზე მოახლეებს ზე ასე გაშანჯე ანა დასდინა ანც ხანს ზე ანც იმის ცოლს შეიჭრა სდაც ოთახი იყო აჯანტყოფისა ზე თათქმის გონება მიხდილი დაეცა მუხლებზე მის წინ.

უეცანმა ამაღათის მისულამ შეაშოთათ შეწუხებული მუნ მყოფთ კრება; სულთ ნეთამაც, რომელშააც წუდეობოდა ძაფი სიცოცხლისა, თითქო გაროიდგოდა სანანელის დამასუსტებელის სიცხის გან, დოეები უწითდებოდა ანა ბუნებითის სიწითლითა, როგონათაც შემოდგომის ფუ-

ცელი ჩამოგანდის წინ, აწუღს თვალებში ეკატერინა
 და უკანასკნელი ხერტილი ცხოვრებისა; წამცენივე
 საათი იყო უმეტეს მისუსტებული, უცუქ ცელი, უძრავი, გა-
 ნიწიურად; დანაწევრება უკმაყოფილებებისამ მუნ მყოფთა, მან
 დღისა უგონილმა, ამდღათისამ, თითქო არ-იყო რომ არ
 გამოაბრუნა მიმდრეკილი სული ავანტურისა. . . . შეი-
 ძნა. . . . თვალებმა დაიწიეს გაბჩუნება. . . .
 ,, შენა ხარ, შენა? . . . “ დაიუვირა მან ჭე გაუშვირა
 მკვლავები. . . . “ ალღახ ბერქეთ! . . . . ახლა კმა-
 ყოფილი შევიქენ! ბედნიერი ვარ,, წაწმინდეთქა ჭე გა-
 დიქვა ბაღიშესე. დიმილი განჭქქა მის ტურქისგან, წა-
 წბები შეიჭმუხუჭნი ჭე ისევ ხელ ახლათ შეიქნა :დნი-
 ნდელსავით გონება მისდილი,

განწიწურს ამდღათს არ ესმოდა კითხუა ხანისა,
 ანცა საუქ ცდური ხანის ცოდვისა; არავინ, ანაფრით ვერ
 განიშოწა მისი გონება სულთანეკადგან, ვერ გამაფუხი-
 ზლეს საშინელის მხუბრებიდგან, ძალათ ძლივს განთა-
 იუვანეს იგი ავანტურისა ოთახიდან. მის ოთახის კარკა-
 ბთან მიუუდებული იმედ წასული მოსთქუამდა, ხან ეხგე-
 წებოდა-მცასა სულთანეტას მოჩქენისათვის, ხან ამტყუ-

ნქდა, აუგდრედა იმის ავით გილომაზე, შესაბრედუ-
ლი ზე საშინელი იყო მხუხარება დღაცეულისა მხურვა-
ლის ახიულისა.

ამადათას მისვლამ გამოაბრუნა ავანტურითი. წა-
ან შეიძღეს ზე ვერ მოახერხეს თოუღთ ექმება, ის შე-
მთხვევამ მოახდინა. უნდა გაეფიქრებინათ გაშეშული
მოქმედება სიტოცხლისა ძლიერის შენსკვით; უამისოთ
უთუთოთ მოკჭედებოდა იგი, ანა ავანტურითით, რომე-
ლიც უმჭე მყოფი გაშქელი, ანამედ სისუსტით, რომე-
წათაც სამთელი რომედიც ქქება ანა ნაგავსაგნ, ანა-
მედ უაერობისაგან. ბოლოს სეჭაბუკემ დ სძლია: შედეგ
ამისთანა შეჩვევისა, სიტოცხლემ გადავამა გულისა მომა-
კჭედავასსა. შედეგ გძელის, განსეჭმეულინ ძილისა,
გამოიფხიზლა მან ხეჭმუდექნევას ფონითა, ახლისა გ-
ძნობითა., მე ასლა კანგათა ვან დედვ, უთხრა მან
ხანის ცოდს, მხიარულათ იუფებოდა აქეთ იქით! თითქო
სულ ანაგინ იყო. ახ, რომონ საიამოვნოა დასეჭმება
შედეგ. ავანტურითობის! თითქო გედელიც მიტინიან,
ძლიან ავით ვიწავ, დედხანაც ბევრი ვიტან ქე, ახლა,
მადლობა ალდახს, სუსტათლა ვან ზე ესეც მადე გაი-

გლას; მე ვგრძნობ თათქო მარგალიტსაგან ჰგონანს სე-
მს ძაღლებს შა სანთელე. წაწსულა ბინდ დ წაწმობი-
დკენა, მე ვხედავდი თათქო ცაჲ ზღვაშა ვაღუხეოდო,
წყურვალით ვახწრობოდო; შოწს თათქო ნიღში დაცუ-
რამდენ ორი გაწსკუდავა; თანდათან ბნელდებოდა ზე
დდებოდა!, მე ძაწს მივადოდა, ზე მივადოდა უეჭრათ
შემომესმა ხმა ვიდაც. მიახდა სახელსა, ზე შემძლეულის
ხელათ ამომიყვანა, გაყინულის, უყიდურას ზღვადგ-
ან. . . . ამაღათს სახეს თვალი მოჰკან, თათქო ცხა-
დლაჲ, მასკულაგეშა გაიელეჲს, სხივა იგი მომხვდა მე
გველივით გულში; სხუა აწა მახსოვსწა!..

მეორეს დღეს ნესა მისცეს ამაღათს ქალის ნახვია-
სა. სულთან-ახმეო ხანმა ნახა რომ იმისგან რიგიან ზასუ-
ხს გერას მიიღებდა, მანამ ეჭვანისგან არ გამოგადოდა
მისი გონება, ანთესულის საშანელის სიყვარულისგან,
თანახმა შეიქნა მოუშუქებანის მას თხოვნაზე., დეე უშ-
ტლამ ისინომონოს, რომგონტ მე ვასიმოვნე., ჰსთქუა
მან, ზე შეყვანა სტუმარა თავის ქალის საწოდში. სუ-
ლთანეგას წინათუტ გაგზავნეს შეატყობინეს, მაგწამ
მანც შეშეუოდა ძალიან, რომდესაც თვალები მისი შე-

ხედენ თვალსა ამაღლათსა, იმისთანა საყვარლისა, ის-
რე დადხან ზე ტუყალათ ზომლოდინელისა, ორთა საყვარ-
რელთა სიტყვატა ერთი ვერ გამოხსოქტეს, განა მხუ-
რვალეთა თვალთა სიტყვატა, წამოხსოქტეს გრძელი
ამბავა, დაწერილი დაქტესლის ასოებით, გულთა მათ-
თა ხედა; ერთი ერთმანეთის გაუვითდეულს ზიზზე წა-
რიკითხეს შეჭარბებითა ფაქტი მათა, ცრელი განშორე-
ბასა, კრძალი უძალობისა ზე ჭუნჯარებისა შიშისა ზე ეჭ-
ვასა. სასიამოვნოა ნახვა კაცისა, განა ადევრატესულის სი-
მშვენიერე, საყვარლის ქალისა; განა მისა სიყვითლე,
მისი, ავანტურაფერი სისუსტე, განსაცვაფრეულია,
გამაგიყუებულია, ზე კაცის მამრცხეულია! რომელი თუ-
ჯას გულა ან გადნეს საჯსე ცრემლით თვალის
შეიხედვასე, რომელიც უსაყვადურით, აღეწსით გეუ-
ბნეს: „მე ზედნიეწი ვან, შენგან ვიტანჯეოდი ზე შე-
ნთჳ!“ ცრემლები გადმოსცვაოდა ამაღლათს; მაგრამ ამა-
ღლათს მოაგონდა რომ ის მარტო ან იყო იქა, გული შე-
იმაგრას, თავი აიღო, განა ხმას ვერ ძაღედვა სიტყვით
დადგრილაყო, ძღვივს ესდა სთქჳს: „დიდი ხანია სულ-
თანეკვავ ერთმანეთი ან გვანახამს?..“

— „კინადამ საუკუნოდ მოვშორდით უკთმანეთს. „მიუგო
სულთანეთამ.

„საუკუნოთ? „ წამოხსთქუა ამაღათმა საყუჭდუნიანის
სიტყვით. „ შენ მაგას როგორ ჭიუქობდი, როგორ გჳე
როდა? განა სხუა გუანი ცხოვრება ან არის? ცხოვრე-
ბა, სადაც ან არის ანცა მუხანება, ანცა განშორება
მშობელთა ზე საყუჩრელთა თანა შე რომ დამეკარქა თი
ლისმა ჩემის ბედნიერებისა, წა ჩივისა სიმაგრითა ავი-
ყრიდი ჩემის თავადგან დაჟან გებულს, მძიმეს ბექთებსა
ცხოვრებისას! მაშინ წადა საჭირო იყო მებრძოლს ბე-
დთან? „

— „ ნეტავი მოძუდაჩიყავ წახანაგდეს „ მიუგო ხუმრო
ბით, სულთანეთამ— „ შენ აგრე მშუჭნიერთ ადწესე
ცხოვრება საოულავისა რომ გინდა ჩქარა ჩავხტე იმაში. „
„ ო, ანა იტოცხლე, იტოცხლე დიდხან, ბედნიერებისა
თვს, ზე . . . „ საყუჩრლისა, უნდოდა ეთქუა ამაღათს;
მაგვამ შეტცხვა ზე დაჩუდა.

ნელ ნელა სიძთელის ვანდმა დაუფერსა ლოყები, დაკმა-
ყოფალებულს საყუჩრლის იქ ყოფნით ქაღსა. დაჩყო
ისევე ჩუჭულეზივი ცხოვრება. ხანი დაუდალავათ ჭკია

თხამდა ამაღათს ომის ზახოდების დაწყობილობას წყოსის ჯაჭისას; ხანის ცოლიც თავს აწუენდა კიახვით, ტანისამოსისა, ჭეჩუჭულებისა ქალთა მათთა, ყოჩუჭლათვს ალლახს ახსენებდა, წოდესაც გაიგონებდა რომ ქალი უტუმანოთ (უწეანგის ამხანაგოთ) დადიან სულთანეცასთან კი ჰპოვებდა ამბავს ჭეჩუჭულის საამუქს. ყოჩუჭლი უბნალო, წადიე საქსე შესახები მათი ან დაწინა, რომ დაწვრილებით განემოწებოთ ჭეჩუჭულებით ან წამოსთქუას სიუწანული, წოგოწათაც მიადასი, გადასცვლის წასაც შეეხება, ოქწოდ, ჭეჩუჭუ! ხშირათ ჰქეჩება, წოგოწათაც მიადასი, წა ვერა იწოვინის გაანსხვებოთსა საწნდოსა სიკოცხლისასა. წამთენიც კანგა ჭეჩუჭუ შეიქნა ჭეჩუჭუ მიევა სულთანეცას, იმთონითანდათან ედწულებოდა მწუხანებოთ ამაღათს შუღლი. ხანდისხან უეცრათ, მხიანუღს ლაზარაგის დწოს, შესდგებოდა, თავს დაჰკიდებდა ჭეჩუჭუნიეწ თვალეხსა მისა გამოინატებოდა ცწეწი, ჭეჩუჭუნიეწი ოხწვა, თითქო უკლამდა გულსა; ხან საჩქაწოთ წამოხტებოდა, სიანწხლით გაბწწუენებულს თვალეზით, ხან ჯაღზე ხელს დაიდებდა ჭეჩუჭუ თითქო უხედუჭლი ვისმე ხელი შევა

უნებდა ჩავარდებოდა ღრმასა ფიქსსა შინა. რომლისაგანაც ვერ გააჩქარებდა, ასე გაშინ ჯე არცა ალექსი მშვენიერის სულთანეგასი, ერთხელ, ამისთანა დროს, საეგაწლები იყვნენ მანტოკანი მონაწილეობისა გმონობითა მიეყუდა მხარსა მისა, სულთანეგა ზ უთხრა: ,, აზიზო (სასურველო) შენ ჭსწუხარ, მოგწინდა ჩემთან ყოფნა! ,,

— ,, ახ, ნუ აყუდრი მას, რომელსაც უყვარხარ უმეტესტისა,“ — მიუგო ამაღათმა:—

,, განნა წა გამოვცადე განშორების ჯოჯობითი, ახა უმწუხაროთ როგორ წამოვიდგინო იგი! უმჯობესია, ათასჯერ განვშორდე სიტოცხლესა მინამ შენ, შავს თვალებსა?

,, შენ წადგან მაგასა ჭიჭირობ. . . . ეტყობა რომ გსურს ეგე. ,,

— ნუ ჭსწამლი დატწილობას ეჭვითა, სულთანეგავ: შენ აქამდინ ჭყვადი ვითა ვარდი, მიმოჭუნინვიდი ვითაწცა ზეზელა; აქამოდენ შენი ნება იყო განსაკუთრებითი თანამდენობა შენი. მაგნამ მე კაცი ვარ, მეგობარნი; ბედმან დამაკავშირა გაუტყებელის მადლობისა ჯაჭვითა კეთილ-

ისა, საქმისათვის ჯაჭვი მეწევა მე დეკბენდისაკენ.,,
,, ვალი? თანამდებობა? მადლობა!“ წამმოსთქუა სუ-
ლთანეცამ, მწუხარებთ თავის გაქნევით.,, წაერთი ოქრო
მიქარგული მგზავსად ქსოვილისა სიტყვები იხილვე შენ,
რომ დაჭუანო ანა სუწვილი შენის აქ ან ყოფნობისა.
განა შენ ადრე მიეც შენი სული სიყვარულსა, მინამ მე-
გობრობასა? . . . , შენ გქონდა, ნება რომ სხვის სა-
ქონელი მიგეცა! ო, დაივიწყე შენ ვ კი. დაივიწყე მე-
გობრობი რუსები, ზ დეკბენდის მშვენიერი ქალები? . . .
დაივიწყე ომი ზ სახელი, მკვლევლობითი ალაგი მე მას-
აქეთ მძულს სისხლი, წაც მე შენზედ დავინახე გაწდა-
სხმიული, შეუძწოლებრივ ან შემიძლიან მოგაგონო რომ
ყოველი წუჭთი მისი უდიწს შეუშრომელ ცრემლათ ანუ
დედათ, ანუ სასუწრეჭლს ღანიშნულთ! აბა რა გაკლია,
რომ ვერ იცხოვრო მყუდროებით, აქ ჩუჭნ მთაში? აქ
ანაგინ მოვა რომ აწიოს იაწადით ბედნიერება სულთა.
ჩუჭნს სახლს წუჭთი ან ჩამოსდის, თლაგი ნაყიდი ბწ-
ინ ჯით აწა კეთდება, მამაჩემს მწავალი, მწავალი, ცხე-
ნები ჰყავს ზ ბევრი აქუს იაწადი, მკინფასი ხაზინის ზა-
ცრონია; ჩემს სულს ბევრი სიყვარული აქუს შენთვის, ან

წახვალ განა საყვარელო? ან წახვალ, ჩუჭრთან და-
ჩხები?„

—,, ანა, სულთანეცავ; ან შემოდლიან, ან იქნება ჩემი
აქ დაჩხენა? შენ მხოლოდსა შემოგწირო სიტოცხლე ჩე-
მი, შენთვის მოგიკლა თავი, აი ჩემი ზიჯუჭლი თხოვნა,
ჩემი უკანასკნელი სურვილი; ორისავ აღსრულება მამაშეა-
ნხედ ჰქვიდა. წმინდის კავშირით ვარ შეთვსეული ჩუ-
სებთან ზ მანამ ხანი იმათ ან შეუწიგდება. ცხადი ქო-
სწინება შენთან მე ან შემოდლიან. . . . ზ ანა ჩუსე-
ბის გამო, გაწნა ხანისა. . . . ,,

„ შენ ხომ იცნობ მამაჩემს.“ შეწუხებულათ უთხრა სუ-
ლთანეცამ: წამოენსამე ხანს აქეთ, სიმძულვარე ცრუ მო-
სწმუნეთა იქამდინ გარუძლიედა, რომ ან შეიწყლებს
მსხუჭწაღათ შესწიროს მან ქალი ზ მეგობარი. მოძე-
ცებულათ ჯავრობს ზოლოგონიესედ, რომ მოკლა მან
საყვარელი ნუქერი, რომელიც წამლისათვს იყო გაგზა-
ვნილი აქიმ იბჭეიშთან. ,,

—,, ბევრჯელ ჩამოვადე ლაზარაკი ახმეც ხანთან ჩემს
იბედსედ, ზ ყოჭუჭლთვს ზასუხი მისი ის იყო; შემოდვი-
ცე რომ ჩუსების მტერი შეიქნებო, ზ მაშინ ბითხარ

ნატ გინდა?

„მამა სადამე იმედს უნდა გამოუჭთხოვნეთ?“

— „იმედს წათა, სულთანეცავ! წატომ ეს ან უნდა
ითქუას მხოლოდ;“ გეთხოვება, ავანია;“ სულთანეცამ
შეჭხედა თავის გამოთქმელის თვალებით. „მე ან მე
სმის, უთხრა მან.

შემიყვარე მე ქუჭყანაზე ყუჭლაზე უმეტეს: უმე-
ტეს, მამისა, დედისა, ზე საყვარელი სამშობლო ქუჭყა-
ნისა, მამინ მისვლები შენ. სულთანეცავ? უშენოთ მე
სიტოცხლე ან შემიძლიან, შენთან ყოფნის ნებას ან მამა
ძლევერ. . . . თუ გიყვარვარ: გავიქცეთ აქედან! . . .

„გავიქცე! ხანის ქალის გაქცევა ცუჭჭსავით, შემცო-
დესავით! . . . საშინელებათა. . . გაუგონარი საქმეა!“,

— მაგას ნუ მეუბნები. . . . თუ ჩუჭულეზივი მსხუჭ-
ნული ან ანის, ანც ჩემი სიყუარულია ჩუჭულეზივი:
მიბძანე რომ ათასჯერ გავიდო ჩემი სიტოცხლე, ისწე
ადვილათ საცილით, როგორათაც შავი ფული; ჯოჯო-
ხეთში მივცემ ჩემს სულს შენთვის, აწამ თუ სიტოცხ-
ლეს. შენ მაგონებ, რომ ხანის ქალი ხან; ისიც მოიგო-
ნე რომ მანჩემი მაგ ხანისსში იყო, აგრეთუჭ ბიძანემს

შამხალის გვიგონი ადგას! . . . . მაგ ხანისხოვნობის
გამოისობით კი აწა, ამ გულისთ გგმნობ, რომ დიწსი
გაკ შენი; ზე თუ სიტყვილია ბედნიეჭება წინააღმდეგის
ხალხისა ზე სხვისა გამო დეე ის ჩემ თავს იყოს, ზე აწა
შენსა?

„- მამჩემის სისხლის ძაებას წადას ეუბნება?,,

—,, დრო გავა, ზე მავსაც დაავიწყდება. წა ნახამს,
რომ საქმეს ადაწა ეშუჭლებანა, გამოვა შეუწყალო
ბლობიდგან; ქვის გული ხომ აწა აქუს; ზე თუნდა ქვი-
საც იყოს, შეუცოდვარი ცრემლი ჩუჭნი აგმნობინებს,
გულს მოუბჭუნებს! . . . . ბედნიეჭება მიგვადებს თავის
ფრთას ქუჭმე, ზე ჩუჭნი შეგვამლიან ამაყათ ვთქუათ:
ჩუჭნი თათონ შეგინყაწით იგი.“

“ საყვარელო? მე მაგტენი ქუჭყენიეჭებისა აწა ვიტანა,
მაგწამ როგორდაც გული მეუბნება, რომ უწიგოს საქ-
მით ბედნიეჭებას ვერ მივეწევით! . . . . მოვიცადოთ,
გნახოთ, წას ინებებს ალლახი. იქნება უმაგ ხერხოთაც
მოხდეს ჩუჭნი შეუფლება.“

• —,, სულთანეგავ? ალლახმა მომცა მე ეს ფიქრი! . . .
ეს აწის მისი ნება! . . . . გეხუჭყები: შემინყალე! . . .

გაგაქცეთ, თუ ან გინდა რომ ჩემი ქონწილის საათი ჩემს დაფუძნაზე ან შეატყალოს. ზატოისანი სიტყუა მიუჭტ დაბნუნებისა დეკბენდში, თანამედები ვარ აფვასწულო, აფვასწულო მალეც. მაგრამ წავადე იმ იმედით, რომ ვე დაწა გნახო, ზე შიშით, ვაი თუ სხვს ცოლი გახდე: ეს საშინელია, მოუთმენელია! თუ სიუვასწულისათვის ანა შე ბნალებისათვის მანტაწის მიიდე მონაწილეობი ჩემის თა ვისა, სამოთხეს ნუ მამაშოტე, ნუ მიმიყვან გაგაქებას მდე. შენ ან იცა, სადამდინ შეუძლიან მიიყვანოს შოა მტყუებელმა ვნებამ! შე შემიძლიან დავიწყო ზუტ მანია ლი გაგტეხო, ნათესაობა, გაგწყვიტო უოჭტლი კატოა ბნივი კავშანი, აწილო სისხლი ჩემი სისხლსა ძვირფასისა ჩემისასა, ჩემის სახელით შევამწუნო უოჭტლი ავასაკი ზე ვატელო ან გელოზნი ჩემის მოქმედებით. . . . სუა ლთანეტავ! გადამანწინე სხუათა წყევათავან, გადამა წინე თათან ჩემი თავისავან! . . . ჩემი ბიჭები უშია შანნი აწიან, ცხენები — იქანს, ბნელი დამე: გაგაქცეთ კეოილ მოქმედს წუსეთში, მანამ ეს ცუდი დროც გადიგლის. უკანასკნელათ გეხუჭწები, სიტოცხლე ზე სიკუა დილი, სახელი ზე სული ჩემი ერთს შენ სიტყუასუა და-

მოკიდებული: ჰო, თუ ანა? ..

ხან მოცულნი ქალობრიობისა მოცხოვრებითა, ზე მათ
ტოვის ტემითა მამა მანათა ჩუჭულებათაგან, ხან სიუჟან-
წულითა ზე მშუჭნიერ მეტყუჷწლობითა საუკარლისა, გა
მოუცდელი სულთან გტა, რომოწათაც მსუბუქი მწობკა
ქუჩინამდა აწუღათა წინააღმდეგთა გნებათა შორის, ბო
ლოს ადგა: ამასისა გამუდავისა სახითა, მოიწმინდა ცრ-
ეული წამწამთა შორის გამომჭვირვალნი, ვითარცა ქანკო
სა წებო ფოთოლსა ზედა:

ზე ჰსთქუა: ამაღათ! ნუღან მატყუნებ: სიუჟანწულის ტე-
ცხლი ვერ დამაბმებს, იმისი კომლი მოსწყუჭტეს სინი
დისსა ჩემსა; მე ყოჭწლოთჳს მეცოდანება, კანკი ზე აგა,
ზე კანკათ ვიცი, წა სინცხვილია, წა უკეთილშობილებასა
მამის სახლის დატეგება, მოსიყვანულეთ ზე მშობელთ
შეწუხება, ვიცი ზე ახლა გარომე ფასი ჩემის მსხუჭმლ-
ისა: მოდი გავიქცეთ. . . . შერი ვან! ანა შენმა ენამ,
ანამედ გულმა შენმა მატყობა.

აღლახის ნება იყო, რომ განახე ზე შეგიყვარე: მათ
შა საღამე დაკავშირდენ გულნი ჩუჭნნი საუკუნოდ ზე
მეანად, თუნდა გკლის გვირგვინით? ეს აწის გათ: . . .

მატ შერი ბედია, ის ჩემი ბედი იყო?..“

მტა: რომ მოხვევოდ ამაღათს თვისის შეუხებელის
ფრთხილთ, გულისე მიიეჭოდ ხმელეთი, მასე, მაშინაც უმ-
ეტესი ან იქნებოდა ადტატება, როგორათაც ამ მდუთი-
უქსა უაშსა; ანუელად დამბნევდა მადლობისა სიტყუჭ-
ბსა რომდესაც დაწენანდა ზინჭული ადტატება, საუჭა-
რელთ დააწეეს დაწვნილებით როგორ უნდოდათ გა-
ქტეულიყვნენ. სულთანეტა თანახმა შეიქნა ზეწებით ჩა-
შეჭბას, თავის საწოლის ფანჯარადგან, მაღლის კი-
დისაკენ. ამაღათი სადამო ხანზე უნდა ხუნზახიდან გა-
სულყო თავის ნუქებებით, მითომ შოწს ქოწის სანადია-
როთ, განს სხუა გზებით მოევლო ზე მოსულიყო ხანის
სასახლესთან, რომდესაც დადამდებოდა; ხელში უნდა
დაეჭინა თავის სასურჭული ქალი. შედეგე ჩუმათ მისუ-
ლიყვნენ ცხენებამდე— მაშინ ჩამოეცაღენით მტრებო!

კოცნით დამტკიცდა ზინობა მათი, ზე ბედნიერნი გა-
იყანენ შიშით ზე იმედოვნანის გულისით.

ამაღათ ბეგმა, მოამზადა გასაქტევათ ზე საომრათ თა-
ვისი ყოჩაღი ნუქებნი, მოუთმენლათ უუუჭებდა მზესა,
რომელსაცა, თითქო შურდა, ან უნდოდა ჩასვლა თბი-

ლის მტრიდან ცივს უინჯულიან კავკასიისა მთებში, წოგო-
წათაც ახალი ნაქოწილევი, ელოდა დამესა, ზე წოგო-
წათაც მოზესწებულს სტუმარს, აცილებდა თვალთ დღ-
ისა ნათელსა. წა ნელა მიდიოდა, მიცურნამდა დასავლუ-
თისაკენ! კიდევ წიებოდა უწთი საუკუნის გზა სურვი-
ლსა ზე ბედნიერებასა შოწის. განუსჯელო ჭაბუკო! წა
აწის თავდები, წომ აგონდებს? ვინ დაგაწმუნებს შენ
წომ შენი ყოუჭლი ბიჭვი დათვლილი წა აწის შენი სი-
ტყუჭბი ჭაწმეავე დაჭერილია? იქნება მხესთან, წომე-
ლსაც აყუჭდწი, ჩავიდეს შენი იმედი.

შუადღის შედეგე ოთხისა საათისა, მუსუღმანთსა
დილის წესისა დროსა, სულთან-ახმეთ-ხანი ჩუჭულუ-
ბწვი ცივათ ზე დაფიქრებული, თვალებს აბჭყყალებდა
შეჭმუხზნილის წაწბებიდგან; ხანგძლივ უყუწბდა ხან
ქალს, ხან ყმაწვილ სტუმარსა თვსა, ხან სახე მისი მიი-
ღებდა დაცანებითსა ხსნათსა, გაწნა შეიცვლებოდა გა-
ჯავრებითსა სიწითლეში, მოკლეთ ლაწაწაკობდა საყუჭ-
დუწინათ, ესე ყოუჭლივე ადვიძებდა სულსა სულთან-
თისასა შენანებასა; გულსა ამაღათისას შიშსა. გაწნა
დედაკი, თითქო ჭკწმნობდა სასურველი ქალის გან-

შორებს საკუთრებათ აღეზისანათ იყო, ანა დინსი ამა
აღეზისთა სულთანეკას მოსდიოდა ცრეკლი, ზ ხანდის-
ხან ჩუმათ რომ შეხედამდა ამაღათს, იყო შეხედუა იგი
გასაგმიწავ ზსწავლად.

ნა დაიბანეს ხელი ჩუჭულეზბივ, სადილის შუა
მდეგ, ხანმა გაიხმო ამაღათ განიეზს სასახლის ეზოსა:
იქ მათ ელოდა შეკაზმული ცხენები ზ მნაგალი ნუქრები,
უკუჭ ცხენზე შემსხდარნი.

„ აბა წავიდეთ ზ ვნახოთ უნარი ჩუმი ახალი ქორებისა,“
უთხრა ხანმა ამაღათს!

„ უცხო სადამოა, ადარც ცხელა ზ ჩუჭნ სადამომდინ
კიდევ დავიჭერთ ერთს კაი ფინგელს წასმე!“

ხელზე დასმული ქორით, სიტყვა უთქმელათ მო-
დიოდა ხანი ამაღათის გუჭმდრედ: მარცხნივ, მადალს
კლდეზე მიტოტამდა, ავარელი, საწზე გაკეთებულის რკი-
ნის კაზებით, რომელსაც მისდევდა კლდესა. ლუქსმანზე
ფუხს ადგამდა ზ ისე ადიოდა ზეით ზ ზეით, სატყუ-
ლზე ქუდი ება ზუჩის ხორბლით სავსე; გმელი მაკანი
შხარხედ ეკიდა. ხანი შედგა, დანახვა იგი ამაღათს ზ
მნიშვნელობის სახით უთხრა: „ შეხედე აი მოხუცებულს,

ამაღათ ბეგო. კლდის წაწკაღზე ვძებნე ეძით ფეხის და
დგმა აღმასწავლებელს დათესოს ეძითი ბუჭა ხოლოდი, რომ
მეღაც თითონ ნაბიჯი სიტუაციით უფროს, სისხლის ოფი-
ლია მომკა მისი ზე სწიწათ სისხლათ უფროს მას, მის მე
ველთაშია საშინაო მისთვის მწუქესები ზე წაღიწი დაწი-
ბია სამშობლო ქუჭყანა მისი; მაგრამ ახა ჭკითხე, წათ
უუჭყანს ამისთანა ადგილი, წაგომ ან შესტკლის თქ-
უჭყანს მინდოვებზე, თქუჭყანს მშვენიერ საძოვრის აღა-
გზე? მასუხათ გეკუვის.

„მე აქ ჩემ ნებაზე ვარ, მე აქ თავს აწავის უკრამ; ეს
თოვლები, ეს ხეობები ინახუჭყან ჩემს თავის უფლებას. „
ამ თავის უფლების წაჭტატება უნდათ წესებს, ზე იმ წეს-
სების მონა შეიქვენ ამაღათ? „

— „ხანო? შენ თითონ იცი, რომ ანა წესების ვაჭყან
ტობამ, ხოლო წესების სუფგებელობამ დამამაწტსა მე-
მონა კი ანა ვარ, მე იმათი ამხანაგი ვარ.

„ეგ უფრო ათასჯერ ტუდი ზე შესაწტსკენი შენთვის!
შამხალთ მემკვიდრე აგუდეს გეწტხლის ტემლაკს! თავი
მოსწონდეს მით, რომ მთლკოვნიკთან სტოლზე ეძითათ
მუჭსა სჭამს!

—, ცოცა დაამშვიდეთ სიტყვა თქუნი, სულთან-ახმეტ-
ხანო? ვერხოვსკისაგან ვან დაკალეხული უმეტეს სიტო-
ცხლისა, მეგობრობის კავშირით ვან მასთან შეთხსებუ-
ლი.

„ განა შეიძლება, რომ წმინდა კავშირით შეთხსდეს გა-
ურებთან? ანონს, ხოცოს იგინი, როცა შეიძლება, მოსა-
ცუოს, როცა ან იქნება, ან უოწანის აღთქმა ზ ვაღლი
ყოფილის შანთლ მოწმუნისა!“

—, ხანო? დავანებოთ მაჭმადის ძვლებს თამაშობას, ზ
ნუ ვეშუქრით მით სხუასა, წაიტა ჩუჭნ თითონ ანა გვა-
წამს. შენ მოლას ანა ხან ზ მე ჭაუიწი: მე ჩემი გამო-
ხატული მაქუს წაიტა ჟერ ანს შატოლსან ვაცს.

“ მანთლას, ამალათ ბეგო? ცუდი ან ანის რომ ეგ სში-
წათ გულში გქონდეს, მინამ ენაზე. ნება მომეტ უკანას-
სკნელათ გეითხო: გინდა გაიგო რჩევა შეგობრისა, რომ
მელსაც გაურბე ჭსტვლი? სამუდამოთ წიები აქა თუ ანა?“

—, ჩემს სიტოცხლეს მივცემდი მაგ ბედნიერებისათვის,
რომელსაც წინა დამიდებ მე მაგზე უხვად; მე აღუთქვი
რომ დაგზნდუ ზ კიდევ ადვასრულებ.„

„ ეგ ანის რაღა გადაწყუჭტილი?“

—, უთუოთ.

„, წახან აგკეა, წამტენიც მალე იქნება ისა ჰსჯობს. მე შენ გიტან, მე ხომ დიდი ხანია მიტრიახ: ბოდიშის ზქუბის დრო აწის. ან დავიძალამ, რომ ჩემთვის სასიამოვნო იყო ჩემი სიძე გამხდარიყავ, მიხატოდა რომ სულთანეცა შენ გიყვანდა. შენმა დატყუებამ ცოცხალს ვსთქვი გამხდარა; შენმა დიდხნის უნახლობამ, ჭკობთა, შენი გამოცვლა მაწუხებდა მე. ბოლოს შენ თითონ მოხუცდეს ჩუჭნთან, ზნახე რომ უოჭუჭლივე იყო ადრინდელსა ვებ, ხოლოდ შენ ადრე მოგყავ ის ადრინდელი გული. მე იმედი მქონდა რომ ისევ ადრინდელს კვალზე დადებოდი, მაგრამ შევცდი, ძრეულ შევცდი! ვწუხან მაგრამ წა გეწყობა: მე იმისთანა სიძე ან მინდა რომელიც წყუსებისგანა. . . .“

—, ახმეტ-ხან! მე ეწოს გჩის. . . .“

„, დამატადე გავათაო. შენმა უცტანმა მოსვლამ, შენმა ისტე სულთანეცას კანებთან გაგიყვებამ, უჭუჭლას შეატყობინეს შენი საყუჩაწყულის ზქუჭნის ეწთი ეწთმანეთის ანგანშიც: მთაშა ხმა გავანდა, რომ შენ ჩემი ქალის დანიშნული ხარ. . . წადგან ახლა ან მოხდა და

კავშირება, ჭოგნიც უნდა მოწყდეს, წოგოწათაც ზატო-
ოსანი სახელისათვის ჩემის ხიზნისა, ეგზეთუე, სიმუჟ-
ჯლოებისათვის ჩემის ქალისა, უნდა ვხვავ გავიყარნეთ.
ეს საჭიროა ზე უსათუო. ამაღათ! გავიყარნეთ ვათანცა
ქარგი მეგობრები; ზე ჩუჭნი შეუწა თუ ან ნათესაობით
აღარ იქნება. ზე შესცვალოს აღლახმა გული შენი, წო-
მელ მოგაყვანოს ჩუჭნთან გაუყრელ მეგობრათ. . . .
მანამ, მშვიდობით!“

ამ სიტყუებაზე ხანმა გააბეზრა ცხენი ზე გააჭენა ზი
წდაზინ თავის სახლისკენ.

შინაზე ამაღათს წომი მუხი დასცემოდა მაშინაც ან იქნე
ბოღა ისრე გაოცებულთ, შეშინებულთ, წოგოწათაც ამ
მოულოდინედის გამოცხადებისაგან. უგუჭ განჭქრა მტ-
ვერს დიდს ხანთ ხანის ცხენის ფეხისა, გაწნა ამაღათ
იქვე გოწაზე უძრავათ იღვა, შავათ ჩნდა ჩამავალ მზის
მუქში.

მილოცვა იესოს ქრისტეს შობის დღესასწაულისა
 მეუის იწაკლისადმი მიტრანზოლიტის ვანლამ ქსნის ენი-
 სთოვისაგან დღესა შობისასა.

უმაღლესო მეუეო!

„ მოწევანამან დღეინდელისა ამის დღისამან ზ წაწმო-
 დგომამან ზესთა განუმატტებელისა ამის დღესასწაუ-
 ლისამან ეოვლითუტო ჩემ შოწის ზქმნეს ჭატაზია, ჭანტა
 ზმაითუტო ეოვლად ზ მქუტ მდებანგ ესე გვანისა ამის
 მდგომანებისადმი ზ წინაშე უმაღლესობისა თქუტნი-
 სა წაწმოდგომილ მეუტს, ვინადგან დღეს იშვა დმე-
 რთი იგი ზ უფალი ეოტლთა, რომელმანცა გამოვი-
 წინათ ვითანცა დავით საყუანელი თჯნი, ზ შეგომსათ
 ზორჭინი დიადიშისა ზ ქებისა ზ შეგებისა ზ ზოდინი სი
 ხანულისა ზ დღეს ჩჩვილ იქმან უფალი იგი დიდებისა,
 რომელმანცა გეოთ უმაღლეს მეუეო! ძლიერ ვითანცა
 ლომი მხეტთა შოწის, მტკიცე, ვითანცა ანდამატი, განუ-
 ქუტთელთა შოწის, სახელ განთქმული, ვითანცა ნებლოთ-
 გმირთა შოწის, უბწმოდგულ, ვითანცა ახილეს ელინთა
 შოწის; მხნე, ვითანცა სამსონ უცხო თესლთა შოწის, მშ-
 ვიდი, ვითანცა დავით, ცხებულთა შოწის, ზ კაცთ მოყვა

რე ვითარება შენი იგი იესო, დამკრთია ორის, ბუნებით
დამკრთია მადლით დამკრთი ქმნილთა შორის;

ესრეთვე უმაღლესო მეუფო! დიდებო! სიმტკა-
ცო! სიმდიდრეო! ზე ძალთა უოჟღელთა იუკრინათაო. დღ-
ეს განკაცნა უფალი იგი იესო წამკლმანცა ზინჟღელ-შო-
ბადმდე მისცა ისუს ქუა ეწთი შვიდითა მით თვალითა
სწულ ქმნილი, ვითარცა თვთ ხეობს უფალი იგი დიდებო-
სა: ვითარმედ მივეც ქუა ეწთი ისუს, ზე ეწთსა მას
ქუასა შინა შვიდნი თვალნი აწიან, ეგრეთვე განკრთუნ-
ლმან თქუჭნგან იესომ, მოცრათ მეუფობა ეწთა ზე ეწთსა
მას მეუფობასა შინა შვიდნი თვალნი აწიან: ესე იგი, შვი-
დნი მადლნი სულისა წმინდისანი, ვინააღვან მეუფო,
დამკვადრებულ აწს თქუჭნ შორის შვიდნი იგი მადლნი
სულისა წმინდისანი: სიბრძნე, გულის ხმის უოფა განძ-
წახვითუწთ, ძლიერება, მეცნიერებითუწთ, ზე შიში დჟ-
თასა დჟთის მსახურებითუწთ, ზე ამისთვს დღეს ცრახე-
ზსა ზედა სულისა ჩემისასა, აღვანთებ ცრეხლსა, უჟმწვე-
წვალესისა მონეწივისა ეწთგულებისასა ზე მოულოცავ
უმაღლესობასა თქუჭნსა, განმამდიერებულსა თქუჭნი-
სა, დღისა შობასა ზე ვედწი მასვე განმამდიერებულსა

თქუცნსა, წათა ბეგეულისათა დიდებულისათა დიდებულ
 ჰყოს, დიდებულება თქუცნი, რ უაღრესითა ძლიერების
 თა ძლიერ ჰყოს დიდებულება თქუცნი, რ უაღრესნი
 მტრნი რ ბეძომლი და მოძინილებულ ჰყოს, თუცნთა ქუც
 შე უმაღლესობისა თქუცნისათა, რ მეფობნივი მთაწუც
 ლობა უმაღლესობისა თქუცნისა, იყავნ ჩემ უუკანასკნელ
 ლისა მონისადმი უკუნისამდე ამინ,“

განგძელება ქართუცნით ზნეობისა.

გამოინდეს სადავის ცოდნა, ჯგანსა რ ბუნობაშია,
 ვინცა ამჩრგად იბუნთებს, იქების ამხანაგშია,
 ჩომელიც იქით რ აქეთ, გააძგენს ბუნთს მაყაშია,
 რ ჯობნა ეს ამის გასვევენ, თაჩრებსა ადებშია

აიღონ თჯთო თჯთომან, ამხანაგს ვინც აჯობისო,
 ცხენს აჭენებდენ ამასდენ, მჯობივან ამხანაგისო,
 ჩუცნ შევიქნებით წითლისა, თაჩრით შეჩუცნი ჩოგნისო,
 რ ესკი გათავდეს სხვანიგი, ვსთქუა ბუნთის თამაშობისო,

ურთი აწის სხუა ბურთობა, წადრებაგანს უძახიან,
 გადრთის ბურთის უფრო ვსე, ზნეობაში ჩააგდიან,
 ბუგნს ეს აწა სამს ოთხს კარგსა, მებურთაღსა შეადრიან,
 ზე ოთხისათჳს სათამაშოდ, ბურთი მიწას გააგდიან,

ისაწის ვინც წომ ცხენს მაღეთ, ბურთი აიღოს ჩოგნითა,
 უნდა შეიგდოს მან მაღლა, ცხენისა თამაშობითა
 წოს ჩამოვიდეს კელ ფიცხად, მიუკდეს გაის ცოდნითა,
 ზე რა ბურთი შეხტეს შემოჭკანს, კელწადათ მაღლა ცუო-
 წტნითა,

ბურთი შეიგდოს ეტადოს, მეწმე ფეშკების ქნასადა,
 სანამ ჩამოვა დაასწკებს, ჩოგნისა შეგდებასადა,
 ჩოგნისა ქათაღმაღაუო, კგწამდინა დაასწკასადა,
 ზე ის ჩაუგანდეს სამჯერა, ზედისუდ თუცა ჭკრავსადა,

ოწი წადათა შესამედ, უნდა წინ ამოკვწანო,
 უნდა დაასწკას ამოკვწას, ქიჩილოვიას ქნანო,
 ესეები ქნას შესძახოს, ჭე ჭევიას კმანო,
 ზე დასწუღდა ეს ხომ დრო აწის, აწ სხვის ზნეობის თქ-

მანით,

აქა აშოვაშაგის სწოლა:

ერთია კარგი ზნეობა, სწოლა ვსთქუა აშოვაშაგისა,
 მატაკა დასვან ნიშანი, ქადალდის ანუ წაცისა,
 როგორც უბახზე მისვლა ანს, მას ზედაც ისრე ანისა,
 ქ დახვეთ მივა ცხენ ფიტხად, კულმოზბუნებით ესვრისა,

სხუა გითხნა კიდევ მოედანს, ცხენს როგორ გააჭენებენ,
 ონს კაცს ცხენიანს ერთს იქით, ერთს აქეთ დააუენებენ,
 შუაზედ გზასა აგდებენ, კანს ასე გააკეთებენ,
 ქ დასძვრენ ცხენსა, ჭკვრენ მათრავსა, ჯერ თავს ან
 დაანებებენ,

ზიქუჭლ თავის შენახვითა, ცხენი ყირით მიჭეუვანდესა,
 წა მივიდეს კანის ახლოს, იქ მათრახი კიდევ ჭკრესა,
 გასაბენლად კანზედ ფიტხად, ცხენს დააუენის სადავესა,
 ქ შესამეს ჭკრავს კიდევ ახუკს, წა რომ კანსა გასცილდესა,

აქ ისრის ნადიმობის თქმა:

ცხენზე ზნეობა კაცისთვის, მისთვის ჰსჯობს სხუასა შუჭ.
 ბასა,

ვიმწმებ ბძენსა წესთჳჭლსა, ვიტყვი მის თქმულსა
 ეჳჭლასა,
 მაშინ გამოინდეს ზოედანს, ვინძი უთხრობდენ ქებასა,
 ჳ აწ გეტყვი ნადრობასა, ვაჳკატთა გახარებასა,

ოდეს მოუნდეს მეფეთა, გულზედა ნადრობანი,
 კაცი გაგზავნონ ჯელგისთჳს, დაუწყონ ზოგროებანი,
 სოფლეურ შეჭყნის სწრაფათა, გზინისა მადლა კობანი,
 ჳ შესდენ წავიდენ მინდოწად, წკრილად მწადს მისი
 მობანი,

მოვიდნენ მანდოწს სადაცა, ბეჭი ჯეწანი დგებისა,
 გაგზავნონ ჯელგა დამითჳჭ, სულ გარეშემო ეტყემისა,
 გათუნდეს დარჩეს ნადირი, ალყას შუახედ წიებისა,
 ჳ მეფე ვაჳკატნი დაკანდენ, მესროლნი კანგ ისტებისა,

ზოგი დაუდგეს მანთალს მკანს, ზოგნი წინ განდას
 მტალსაო,
 მანთალი მხანი ის არის, ზოჳვა მანცხნივ მკანსაო,
 წინ განდამტალსა მანჯვნისკენ, ზიწჳჭს ცხენის უა

ღსათ, ზუნდა მიუხდეს ესროლოს, წინ გადდამბტალსა წამსათ,

წინ გადდამბტალსა ნადიწსა, კაცმან თეთრსა ჰკნა ისანი,
ზნობითა ზ ცოდნითა, ისხად სიგჳდილი ისანი,
გადდაბზუნოს უიწახუდ, ადამ აბინოს ისანი,
ღ ვინც მოჰკლავს ასე ნადიწსა, კაცის მამცემი ისანი,

მანთალს მკაწსა მოსულს ჟეწანს, ჰსჭინს აგჳანდის მი-
წოლადა,

უნდა სადავე გაუკწანს, თორემ დანჩეს მუსსადა,
წა ცხენის უელს გაიცელოს, კელი მიჰყოს სწოლასადა,
ღ სამოსანთჳს წინ აწა ჰკწანს, უკან უნდა თეძოსადა,

სწორეთ აწ უწკოს ისანი, ნადიწს აწ ჩაუგდებენო,
ვისწა მოუკლავს მას დღესა, მეფესა მინათმეჳერო,
წამდერი მოკლეს შეიტყოს, დათვლასა დაუწეებენო,
ღ მას დღეს წაც მოკლეს ნადიწი, მდივნები სულ და-
- სწეკენო,

მანდოწს წა გაათაგებენ, ინადიწებენ ცუეებსა,

უნდა დაჰაწდენ საბოესა, ზედ ისხდენ კაის ცხენებსა,
წინ განდამხტალსა მანთაღს მხანს, მეფე მათ დააუენებსა,
ღე უემოუშუშბენ ჯელგასა, ასტუბენ კიუინაებსა,

მინდოწს გაჟიდეს ნადირი, ჯელგისა გაუწთხობილია,
მათ აუვიდეს ვინცაწის, სასწოლად დადგომილია,
მუშუშლი, დოწი ზე ირეში, მათკენა წახტომილია,
ღე შეუტოონ ზე ესწოლონ, ისაწი გაწყობილია,

ის ესგწის ისაწს ვინცწომე, ცხენს კანგად გააწუნებსო,
თუ აგს დწოს ცხენი დაუძრა ნადირსა დააშაგებსო,
კიდევტ გალახვენ ამ გწანს კაცს, ზედ დაჰკუწენ ბეგწსა
ჯოხებსო,
ღე ახლა სხვა ნადირობა ვსთქუა, თოფითა კლდესა ტყეებსო,

აქ თოფით ნადირობა:

სანაშდინ წავლენ საწეკლად, შინა დამაწთუწწ თოფებსა,
წასსხმენ საბულადოთა, კანგისა ტყისა მტოდნესა,
მივლენ წა სანადიროსა, ჯელგას უშუშბენ ბეგწებსა,
ღე ბელადს მისტეშენ ოწთაგე, ჯელგას ზე მესაყუნდრებს.

წინ წაუძღუტება ბელადი, მეთოფეს შესაკნაგათა,
 საცა ნადირის ეელია, გაუსახუნდრებს კარგათა,
 ჯერ დასხამს უფროს კაცებსა, კარგს ალაგს ანა აგათა,
 ზე ჯელგას ჭყავს ვინც რომ უჩინეს, მათ ბელადები თავათა,
 გაგზავნონ ზინტულ ჯელგიდამ, მიეწვერიეთ კაცები,
 ეტყვიან წუტე წუტე მოჭყევევით, უჩინ ასტებეთ კმაები,
 ან გაგივადესთ ნადირი, კანი ან ტახი ვაცები,
 ზე შემოუბახონ ბოლოსსა, ჯელგამ კმა გასაოცები,
 მიეწუტნიე უბახეს, კმა ასტებეთ ჯელგამ ბოლოსს,
 ბელადებმა კიუინითა, კაცნი ტყესა შეაყოლოს,
 რაც ნადირი ტყეში ანის, ვერცა ერთი დაქმლოს,
 ზე მიუვიდეს შესაკუნდრეს, თოფისა კმა გამწავლოს
 სახუნდრიდგან თოფი კაცმან, თიცხად უნდა ესროლოსს,
 თუცა მოჭკლავს მიწბენალსა, უფრო კარგად ჩაეგდოსს,
 ჯელგამ თავიდამ ბოლომდის, ის ტყე სწულად შეწეკოსს,
 ზე ვის მოუკლავს მას უხანის, ვინც დაატდენს ეწეინოსს,
 გაათაონ საკუნდანი, ვის მოუკლავს მოაქუს მთელი,
 კელქიუის წინ მოიტანონ, კანი ტახი გინა მშუტლი,

წინ დაიწყო მათ ნადირო, ფიტხლაჲ მიჰყო ნახინსა გული,
 ზე შინ გაგზავნის ნანადიროს, ვინცა არის ნადირო მკუ-
 ლელი,

აქა ყუიწილობის ამბავი:

აწ გაგათავა ამბავი, ჯელგითა ნადირობისა,
 სხვა რიგის ნადირობისა, მე ვარ მომდომე თხრობისა,
 ვენკენისთჳს რომ დადგება, არის თჳს. შემოდგომისა,
 ზე კანძან დაუწყოს ფუქს დევნა, დრო მქონდეს ყუიწი-
 ლობისა,

წავლენ ვაჟკაცნი სასწოლად, ნუღა აქჳსთ ერთის კვი-
 რისა,

სადა სადგურობს ირემი, ვლონ შინი კლდისა კიდისა,
 მათ მიატანონ სადაცა, მუნ კარა ვშიწად ყვირისა,
 ზე სიუთხილით წავლონ მუთოფეთ, ნაშინი ტყისა ვშიწინა,

ადგალი არის საკჳდილი, გალემკულის კანისა,
 ვერას გაიგებს შეზანგას განინდესული არისა,
 ფუქა გაუფრთხობს აფრთხილეს, კატის შემკნავი თვა-
 ლისა,

ზე კანსა თუ ფუჩიან ახლავს, კაცისგან მალ მოიკვლისა,
 ოსტატი კაცი მალ ეკვჩის, თუ უნდა ფუჩი ახლდესო,
 მონადირისგან კანზედა, მას ღდეს თოფის გმა ასტყედესო,
 წა შეედრება ვინც მოჰკლავს, დიდს რქიანს თავს რომ
 ადგესო,
 ზე ამხანავს მასწის ჟვილით, შეატყობინებს აქ ძევსო,
 ფიცხლავ ივლიან მასწის გმა, წა რომ მათთან გაზადა,
 მივლენ უშუშლდენ ცუკუებას, კანს ასკნან თეძო გაზადა,
 თქუან თავი გაზა მივანთუათ, ბატონთან ჯანგოდ გაზადა,
 ზე წყალობა დავუშმანათების, თუანა აწად გეზადა,
 დაფანტული მონადირე, ყუშლა შეკნბეს უავლხედო,
 ვის მოუკლავს მხიანულადა, იყოს გუნებაზედაო,
 ტეეში ჭამას სიამოვნე, აქუეს დვიანის სმა მწუაღზედაო,
 ზე წინ რომ ვანის თავი ედვას, წა სჯობს სვეიდეს რქა-
 ზედაო,
 იტვიან მტოდნე იმისას, სამსა ოთხს დიგსა გვანსდა,
 სხვა ზე სხვა დივი რქა უდგეს, გამთავრებულსა ჯანსდა,
 ან შეედრება მას სხვა რქა, ქანბუდიანსა რქასდა,

ზ მასუჲან ამჟობინებენ, სხვას წქასსა ნუბოანსადა,
 ეს გათავდა აწ სხვას გეტყუა, ბუკნს წიგს ქურდულს
 ნადირობას,
 ვინც ეწუობა ნადირობას, ცუეში წავა ამინდობას,
 დილასუდა ინადირებს, მოასწყმენებს სადილობას,
 ზ სამსწობისას კიდევ წავა, შემოიტდის დაბინდობას,
 სამთარ ზ საფხულ კანგია, ნადირობანი დილისა,
 გაზაფხულს წავლენ სათოფეთ, წა დრო დაუტეს წკამისა,
 მიწა არიოს დამბალი, ნადინს ვუწ შეუპანჯისა,
 ზ ფიტხოების დროსა ფეხისგან, ნადირი გაიფრთხოებისა,
 წა დადგეს გიორგობისთვე, ვაწინობ ამის მბობასო,
 როგორც რომ კანი დროალსა, დაიწყებს ყვინდილობასო,
 ისრე იქს ცახი ნეზვხედა, ვანსავით კივილობასო,
 ზ წავლენ თვთ მონადირეი, ცახ მოჭკვლენ კეშილობასო,
 როდესაც დადგეს სამთარი, მოვიდეს თოვლი უაზუიდა,
 წავიდნენ თან წაიყვანონ, მათ დაგეშილი ძადლადა,
 მაშინ მიუშვან ძადლეუი, წა ნახოს დოწის კუალიდა,
 ზ გაჭვენენ კვალს ძადლნი შებნითა, წამოაყენონ ცახიდა,

ძაღლით ნადირობა:

განს ერტყან ძაღლნი ყუეითა, დონი მით დაიხუთების,
 თან გაჭყენენ კაცნი მსწრაფლმსწობლნი, კისკისად გა-
 ჩაუჭედების,
 ძაღლსა უშუჭლოს სხვათუნინ, მალე სიბა იგი უჭედების,
 ქ თოფს უკნავს დონსა წააქცევს, ცხენიდაჲ გაჭდაუ-
 ადების,
 მას დღესა თოვლზე დონებსა, ბეჭის მოუტევენ ძაღლებსა,
 დაუენებულსა თოფს უკნავს, უწინ გინც მისსწრაფებსა,
 წა ნადირობა გათავდეს, წილა გაუგდონ კაცებსა,
 ქ მოძეჭელესა თავი ერტება, კონტრი სულ მონადებსა,

აქა განავილობის ნადირობა:

აწ ნადირობა სხვა გითხრა, მანსსა თიხათკესაო,
 ფუნი ირევი კბოს დასვაშს, მანსში მოიგებსაო,
 ეწუბა მის დროს ჩალიანს, ქ ელტვის სიმაგრესაო,
 ქ მკლის შიშით კბოსა დამალავს, მარტოსა დაწვესაო,
 ფუნი დროდროთა მივიდეს, თავის კბოს მოაწოვებსა,
 გამოეცდება ისევე, მარტო თავს მოაძოვებსა,

მონადირევა სათოფედ, მოვიდეს და იდროებსა,
 ჭკბოსსავით ვნავის მეთოფე, რომს იმას ჩუაღსა ჭხოვებსა,
 ეგონოს უუწსა უცილოდ, კბო შემაჭამა მგელმანო,
 მოატანს ფიცხად საშუე ჭლად, მას ავნის ტყვიამ ცხელმანო,
 ფეკის კმა ესმას ჩახმხი, აზიოს მეთოფემანო,
 ჭ მოკლას ამ რიგად მნავილზე, ელფიცხად მესროლემანო,
 აწვინ იტას სხვას ქუეჭუნას, თუ ან კახეთს ვნავილობა,
 კახეთშიგან შეიოსულა, ეს ამგვანნი ნადრობა,
 დღისით იქნას კატისატან, ამგვით ბევრი მომკუელოლობა,
 ჭ ამგვანს კაჭგესა ნადრობას, კაცი დაა გაეწყოზა,

აქა ვეძახე ნადრობა:

ვწთი კაჭგე ნადრობა, თოფითაწის საფხუდისა,
 მაშინ იქნას დრო იმისი, ზინჭულ მთვანის სიხდისა,
 ნადრონი ლოკს ეწეჭლა ვეძახს, მოუჭანუდი სიბლაშისა,
 ჭ მონადირემ იტის დროთა, წავა მნდობი ნადრონისა,
 მივა სულ დასჩხევეს ვეძახსა, ნახავს სად ბევრსა კვალსაო,
 ნადრონი უჯლია მლაშეზე, იტვივის აქ მოტდა კამსაო,
 ვეძახე ახლოს საუჩისა, გაუკეთებდეს კაჭგესაო,

მ შიგ დაუჯდება ნადიშან, ვერ ნახოს მისკლის დროსაო,
 სანამ მოუა ნადიში, უნდა სვამს უნდა სჭამსადა,
 მოსკენებთ ზის-თავასთჳს, თჳთუ გვერდს ედვას მხასადა,
 მოგა დაატლის სანამდის, მლაშეშა ჩაჰყოფს თავსადა,
 მ მაშინ შენმნავს იფლიას, ესგნის თოფს თატხად ჰქნა-
 ვსადა,

გათავდეს ესკი სხვა გითხნა, ცოტანამ ნადიშობანი,
 გაზაფხულზედა მწვანის დროს, წა იყოს ჯეჯალოზანი,
 გაგლენ საკუწდღღელედ მზე დაჰბადეს, დღემ შექმნას სა-
 დამობანი,

მ დაუსხდენ კუწდღელეს თოჳათა, დაუწეონ ღოდ-
 ნობანი,

გაუკეთებენ საუწისა, უანის ჯეჯალოს შიხსაო,
 შიგ დაუჯდება მეთოჳე, მომლოდნე კუწდღელისაო,
 სადამოს სანსა გამოვა, თოფს ესგნის მოჰკლეუდისაო,
 მ ეს გაგათათ სხუა გითხნა, შეძვევა ფრინველისაო,

აქა გაგაზინა, მ შავანდნის ნადიშობის ამბავი:
 კოქუა წვნილათ ნადიშობანი, წეწოსი გაგაზითათ,

ვერ ინადიებეს სხვაკაცა, თუ არ ზატონი გზითაო,
 ბევრი ხანჯა აქუს ქუდიანს, მუდინველსა შენახითაო,
 ზ ბაზიერების უფროსი, დამართავს თაბლებითაო,
 როს დამართვს გავაზი, მზა იყოს მოტევაზედა,
 წინა დღით გზაზონ კაცები, ბაზიერები ტბაზედა,
 წავლენ დასუ მტკვენ წეროსა, სად მზავალი სხდეს წყა-
 ლზედა,
 ზ გავაზს მისცევენ იარაღს, მას დამეს უსხდეს კელზედა,
 წერო დასხდების გაზაფხულ, ზ კიდევ შემოდგომასო,
 როს მუნდესათ მოტევა. ცხენს დაუწეებენ კახმასო,
 წავლენ წაასხმენ გავაზებს, ჰყუანდეს მოტევის ნდომასო
 ზესადა სხდეს წერო უავლითა, განს უხმენ შემოდგომასო,
 წეროსა მსხდომსა ტბაზედა, განს შემოავლონ უავლიან,
 ძეუემ შეისვას გავაზი, ოსტაცი კანგი ძალიან,
 სხვათ უსხდესთ სხვანი გავაზი, ავლენ ქედს სადმადალიან,
 ზ უავლიან კაცი ცხენს დასძრავს, ქანსავით ვით გრიალიან,

წეროს ნადირობა:

დააფრენენ წეროებსა, უავლის კაცნი შეუტევენ.

გავახებსა ქუდს დაჭბდინ, მადლიდამე მოუტევინ,
ოსტატს გავახს სსვა გავახნი, უუტეებენ თან მისდევინ,
მ მაიასა იკეთებენ, ფინანსებს მადლა აიწევინ,

საღანიცა მადლნი თან ჰეუტეს, მეუტესლათა გავახისა,
დაბრუნვადენ გავახები, სანამ ავა სიმაღლესა,
ან უმეტესენ გიუნითა, უავლსა გარეთ წეროებსა,
მ და მოექცა ზევიდაძე, გავახები მიჰყოფს ნებსა,

დაუნებს ცემას გავახი, წეროსა ჩამოსაგდებლად,
თავსა გავახსა მას სხვანი, გავახნი ჰეგანდეს მუტესლეუ
ბლად,

შემოჰყვდენ ჩამოაგდებენ, წეროსა მიწად მეტესთებლად,
მ თავს წააწება ხლანი, მადლი ან ასაშუტესლად,

მას დდეს ოსტატი გავახი, ონს სემსა ნოჰკლავს ზეკითა,
მეგდანს ჩამოაგდებს მიწაზე, თვთაწ ჩამოჰეუტეს ქეტა
ვითა,

სსუანი ჩამოჰევენ მეტდანს წეროს, უოსტატობის ქტე-
ვითა,

მ თვთ ჩამოჰეუტეს ბოლოსა, და მოჰკლავს კელისცემითა,

ვინც რომ გავახსნ უაგლის კაცი, იმ დღეს უწინ უშუშელისო,
 მას დღეს შეუე იმკაცისა, ჩამტყეულია ხალათისო,
 ბაზიერთა გავახსნი, ზედ წეწოზედ დააძღისო,
 ზე გითხარ კარგი ნადირობა, აწე ვსთქუაცა შავანდნისო,
 რომოცტომ ანის შე გეტყვი, შავანდნის მოტყეებადა,
 ან იჯდეს წეწო მანდოცნა, ან ანწივი მძოცს ჯდებდა,
 შავანდნის ეხას ქუდს ძუა, კაცს შინში ეჭიანებადა,
 ზე ცხენ ფიცხად უნდა სადაც ზის, მეწინე უშელსა შეტეა
 ვებადა,

მას შეუტევს ცხენ ძალეთა, ქუდსა წახედის შავანდნისო,
 მოუტევს ზე ერთს მუქანას, მისკენ სწიანით გაიბუნსო,
 მიეწევა შიგ შეესმის, დაიჭერს ზე ან აფერნსო,
 ზე ჩამოიღებს მიწასედა, ზედ ხალაჩს ძაღლს წაწვენსო,
 დაანებებს ხალაჩს ძაღლსა, თუთან თავსა დანტრიალებს,
 თავსა დაჭკნავს გობალს კაცი, მეწინე უშელს მოჭკლავს
 ან იბნალებს,
 გამოანთმევს ძაღლსა შინში, შავანდნისა ზედ გააძღებს,
 ზე ვსთქუა ბანისა მოტყეანი, უვავსა რომოც ათამაშებს,

თამაშისთვის მოუცილოს, კაცმან ყვავსა ორი ბაწი,
 წაიყვანენ მაღლა ცემით, უჩუჭონენ ყვავს მთა მ ბაწი,
 ხან მიწასუდ ჩამოაგდონ, საწყალი მ ბატიმანი,
 მ ანდერი სტენ გული ადგილს, დაანაცხონ იღვას მკ-
 შიდაწი,

გამართონ ცოცხლად, ქუდითა მარჯვანათ,
 წოს მოუტევენ დიდი აქუს, მას კაი თამაშათ,
 წაიყვანს მაღლა ცოცხას, ვით წიქოს გავაზიანათ,
 მ მსტემს ჩამოაგდებს მარჯვანი, ცოცხას დამჭეწიანათ,
 სულა ვსთქუი ნადირობანი, შავთვალის მუწინს უჭლისაგან,
 სონდული მისთვის აწა ვსთქუი, იმიტომ დავსდებ თქმი-
 სიგან,

თუ აწა დიდი კემწიფე, აწ შეინახვის სხვისაგან,
 მ წოს მოუტევენ ონაწი, უფრო აქუს გავაზისაგან,

აქა ქოჩისა მ მიშინოს ნადირობის ამბავი:
 აწ გეტყვი ნადირობასა, დევნებას ქოჩებისასა,
 თუ ხაფხულია დასდიან, ქულებსა წითელისასა,
 დამართვენ ახალს ქოჩებსა, დამჭეწსა ლახებისასა,

ზე უყვიერ საფხულს ჭოწტოეს, ზე შემოდევსა თვისსა,
 სამთაძს მწყასხაძსა წითულსა, ქოწს ჩასმენ საფხულს
 ზანშაო,
 იკაზოეცეს იქრების, ბუჩბულის გამოცვლაშიო,
 გამოიყვანენ ქოწებსა, ნაკაზოეცსა სოველშიო,
 ზე ზოგს დაიჭერენ ბადითა, მწყასხაძს თუღუნსა გულშიო,
 შემოდევსა ქოწსა ბადეს, აუმაწთუწი იჭეკებენ,
 უმთიანუწთში მოისუიდვენ, ბევწსა ფასსა გაიდებენ,
 ბასიეწნი გამაწთვასში, გელსა ადაწ აიდებენ,
 ზე ქოწსა ფრთხილად აიყვანენ, გულზე შემოაბტუნებენ,
 კაცისგან ნადირობასა, ქოწით ჯერ ვიტყვა იხვწედა,
 მოს გამოასხმენ კაზოეცს, ქოწებს დამაწთვენ ტაბლზედა,
 წაყლენ დახუჭწკვენ იხვებსა, სად ჯოგა იხსდეს წყა-
 ლზედა,
 ზე მეტაბლეს მიუყენებენ, თავს დაბძის ხაწესაზედა,

იხვის ნადირობა:

ქოწი უყუჩებს ბაზიეწს, ისწეს მიენაწლოს ჩოჩვიითო,
 და დაახლოვდეს მოხედავს, ქოწი ვის ჭყავს გელთ ჯდ-

ონითო,

დაუბედებს დაბლა ქონიკა, ცაბლის მიატანს ნდომითო,
 ზე და მივა უკნავს იხვესსა, კაცი მეტაბლე დნაშითო,

იხვისა ჯოგი დაფინდეს, კაცი ზოს ცაბლის მეჭრელისა,
 ქონიკა უმატებს ონანსსა, ძალიან გამიფრენელისა,

მიატანს წინა მამალსა, იხვისა ამოჭკვას კელისა,

ზე ჩამოიდედეს მიწახედ, მეტაბლე ქონის მუჭუჭლისა,

მეზატონე ქონებს ცაბლზედ, ოთხს ხუთს ეწოდ მიუ-
 უნებს,

თამაშა აქუს დიად კანგო, ის გამოსტდის დიად ქონებს,
 ნახვან უჭრენ ზომელიც ჰსჯობს, მიდგეს ადამ დაი-

უფრებს,

ზე სხვასა ქონებს უკან დაჭყდის, უჭუჭლას ონანს ღოა-
 წონებს,

მტდელი ქონი მას დდეს ცაბლზე, გამომიერს ონანებსა,

სხვა ანა სდევს წინ მამალსა, იხვისა კელსა ამოსდებსა,

წინას იხვისა ჩამოიდეებს, უკან ჯოგსა დაადებსა,

ზე სხუა ქონები უკანასა, დაჭყდისა აკადრებსა,

გამაწითუწნ ქონსა კიდევს, იხვხედა უახსხუწა...
 იხვსა უჩვენებს შოწიდაძ ქონს კატი მას დასტუწათო,
 წა ნახავს მიწას დაუგდებს, გაწდაიქტუვა ტუწათო,
 ჭ მიწაწვით ქონი იხვს თავხედ, წაწვეს მიწაწუწათო,

კიდევ იხვსა ბაწიეწი, ქონს მოუტევეს კელ ჭ კელა,
 სად დაიჭენს ხედ გააძღებს, იმით ქონი გაახელა,
 იხვის ნადიწობას მოვწჩი, ახლს კოკობს ვიახელა,
 ჭ კოკობის დევნა ბაწიეწსა, იამების აწ იმწელა,

წავლენ ადრე სავკობეთა, ქონს წაახსმენ მეკებწითა,
 დაუწეებენ მებნას ძადლნი, ქონსა ხედვეწ წიწინითა,
 წა გაფწინდეს მოუტევეწ, ქონსა კატი კანს ტდითა,
 ჭ მალ უშუწწლოწ ნაბულხედა, ძადლებისა ძახილითა,

იქნების ქონი ხიწუწწღვე, მოტევეებას შესწიღოსა,
 თუ იქ ვეწ მოსწვდა ისი სჯობს, გამაწას დაიჭიწოსა,
 აწ გამაწაში აწ მეაწის, წაყწის დწოს ჩამოიღოსა,
 ჭ თუ ეს ქმწა ქონმან ძამაღწე, კაწგი ოწაწი იყოწსა,

ეს ვეწა ქწა ქონი კოკობს, თან მოჭყუწწბის აწაბულებს,
 მალე კატი უშუწწლიან, ნაბულს ადაწ შეუსვენებს,

ნახვენ ეყვნის ჟღანუნსედა, ზედ თავს აზის უწინაინებს,
 მ მქმებრებით გაუფრენენ, ქოჩი კოკობს იძახუნებს,
 ქოჩი კოკობს ნახულსედა. ოსტატუწათ მოექცევა,
 თავზე აზის ვეწას საქმით, გაენაწვის გაექცევა,
 გაუგოდეს განდუჯდების, ხის კინწერზე ზედ ექცევა,
 დ წა ნახული გაუფრინდეს, განდუჯანდეს მიეწევა,
 ნახულს კოკობს გაუწენილსა, ქოჩი ფიცხად ზედ მიდ-
 გების,
 თუ ზევით ვერ დაიჭინა, ისევ ლიხში ჩაეგდების,
 ან მქმესანი დაიჭენს, ან თუ ძაღლებს მოუწიების,
 მ დაიდალოს ვერ გაუწინდეს, ქოჩს ხეზედა შეუჯდების,
 ხეს შეჯდება წა კოკობი, ზოგი ქოჩი ეძგეწება,
 თუ ოსტატი ქოჩი აჩის, ხეზედ აწა ეტანება,
 ეწოს ხესა სხდეს აწას ეწინს, ქუჭუშ ძაღლები ეეეუება,
 მ ბაზიეწი ჩამოუგდებს, კოკობს ქოჩი მოუხდება,
 ოთხს ხუთს მოუტევეს ეწოს ქოჩსა, კაცია აწ დაადონებსო,
 ბოლოს მამალსა კოკობზე, ზედ დაამდებენ ქოჩებსო,
 კოკობა ბეჭწში კანგია, კაკობა დელებს გოწებსო,
 განგკმელება შეიდგომ ნუმეწში.

თდამით მიადრ წედაქცვამ ახსნა ნ ს. ნუმერის ზადან
 ჩისა კუჭტტტტტტა ჩაცხვი. რომელაც ადუსხნათ სემას ეტ
 თად. — უქედუწათ ტინოგნადამი დაჭკანგეს ლექსნი
 რომლითაც აახსნებოდა ზადანა. — კუჭლად წედაქცაა ქს
 თხოვს უმონჩილესათ წანმოგზავნოს ხსენებულნი ლექ
 სნი რ მემ ს. ნუმერში იქნება უკუქტტლად დაბკვდი
 ღა. — თუ აღწიტხვაც იქნება შავა უმკობესი დამტვი
 ტება იქნება.

